

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza textu Úvod 67: 50 – 52

Prosodic Analysis of the Text

OLOMOUC 2019 Jiřina Hladíková

vedoucí diplomové práce: doc. Mgr. David Uher, PhD.

Prohlášení o samostatnosti

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 29. 4. 2019

.....

Hladíková Jiřina

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Jiřina Hladíková
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název diplomové práce:	Prozodická analýza textu Úvod 67: 50 – 52
Souhrn práce:	Počet stran: 65
	Počet znaků: 88 789
	Počet titulů použité literatury: 9
Klíčová slova:	suprasegmentální fonologie, moderní hovorová čínština, pekingština, lineární členění, prozodická transkripce, Oldřich Švarný (1920 – 2011)

Tato bakalářská diplomová práce je zaměřena na analýzu nahrávek realizovaných rodilou mluvčí čínského jazykového standardu, pekingštiny, nahrávek cvičení 50 – 52 druhého dílu učebnice prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc. (1920 – 2011) *Úvod do hovorové čínštiny*. V teoretické části práce jsou definovány klíčové pojmy nutné k pochopení problematiky analýzy. Ve druhé části práce jsou texty cvičení 50 – 52 transkribovány na základě jejich zvukové realizace prozodickou transkripcí. Takto vytvořený korpus je v analýze rozčleněn do vět, kól a segmentů. U segmentů různé velikosti je posuzována jejich rytmická realizace, jsou identifikovány sledy akronymické, ascendentní, descendentní či jiné. Následující část analýzy se věnuje pozici typů rytmických sledů v rámci kól a identifikuje nejproduktivnější kombinace rytmických sledů kól. V závěrečném shrnutí jsou ve sledovaném vzorku charakteristiky těchto sledů zobecněny.

Resumé výsledků

Analyzovaný korpus se skládá ze 163 vět, 461 kól, 776 segmentů a 2 304 slabik. Ve vzorku převládají dvojslabičné segmenty, nejproduktivnějším typem rytmického sledu je sled jednoiktový descendentní. V rámci kól dominují ta jednosegmentální. Nejčastějším typem kól jsou ta, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. U tohoto typu kól převládá typ rytmického sledu s opakujícími se descendentními sledy. V analyzovaném vzorku je redukováno 53,4 % tónů plně tónických slabik ve prospěch oslabeně tónických, respektive atónických slabik. Tento výsledek, i přes poměrně malý rozsah analyzovaného korpusu, podporuje tezi, že ačkoliv je čínština stále ještě tónovým jazykem, dochází u ní postupně k oslabování této její suprasegmentální charakteristiky.

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské diplomové práce, panu doc. Mgr. Davidu Uhrovi, PhD., za jeho odborné vedení, cenné rady, připomínky a v neposlední řadě za jeho čas a ochotu.

OBSAH:

ÚVOD.....	9
1. PROZODICKÉ RYSY	10
1.1 Prozodická transkripce.....	10
1.2 Rytmičké členění věty	11
1.3 Rytmičké přízvuk	12
1.4 Sedm stupňů prominence.....	12
1.5 Rytmičké sledy	13
2. KORPUS.....	15
2.1 Metodologie	15
2.2 Výsledná podoba korpusu.....	17
3. ANALÝZA	37
3.1 Lineární členění korpusu	37
3.2 Analýza segmentů.....	38
3.2.1 Jednoslabičné segmenty.....	39
3.2.2 Dvojslabičné segmenty	39
3.2.3 Trojslabičné segmenty	40
3.2.4 Čtyřslabičné segmenty	43
3.2.5 Pětislabičné segmenty.....	46
3.2.6 Šesti- a víceslabičné segmenty	48
3.2.7 Celkové zastoupení rytmičkých sledů segmentů.....	50
3.3 Analýza kól.....	51
3.3.1 Pozice typů rytmičkých sledů v rámci kól.....	51
3.3.2 Rytmičké uspořádání kól	52
ZÁVĚR	59
RESUMÉ	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
SEZNAM PŘÍLOH	65

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Lineární členění kól

Tabulka č. 2: Lineární členění segmentů

Tabulka č. 3: Zastoupení iktových slabik u segmentů různé velikosti

Tabulka č. 4: Rytmické sledy dvojslabičných jednoiktových segmentů

Tabulka č. 5: Rytmické sledy trojslabičných segmentů

Tabulka č. 6: Rytmické sledy čtyřslabičných segmentů

Tabulka č. 7: Rytmické sledy pětislabičných segmentů

Tabulka č. 8: Rytmické sledy šesti- a víceslabičných segmentů

Tabulka č. 9: Celkové zastoupení rytmičských sledů

Tabulka č. 10: Pozice sledu v kólu

Tabulka č. 11: Kóla, u nichž nedochází k přímému sousedství arzí

Tabulka č. 12: Kóla s bezprostředním sousedstvím arzí

Tabulka č. 13: Kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí

Tabulka č. 14: Protokol analýzy

Seznam grafů

Graf č. 1: Rytmy trojslabičných segmentů

Graf č. 2: Rytmy čtyřslabičných segmentů

Graf č. 3: Typy kól

Graf č. 4: Kóla tvořená jedním sledem

Seznam zkratk a symbolů

AS	ascendentní sled
DE	descendentní sled
AKR	akronymický sled
p	proklitikum, tzv. předklonka
e	enklitikum, tzv. příklonka
	lichá iktová slabika
\	descendentní sled
°\	descendentní sled s předklonkou
/	ascendentní sled
/°	ascendentní sled s příklonkou, případně příklonkami
V	trojslabičná akronymická struktura
+	značí bezprostřední sousedství arzí

Ediční poznámka

Čínské znaky jsou uvedeny ve zjednodušené formě 简体字 jiǎntǐzì. K zápisu čínských výrazů v latině je použita mezinárodně uznávaná abeceda pīnyīn s tónovými značkami. Ta je, společně s prozodickou transkripcí, která byla použita k přepisu analyzovaných cvičení, za účelem lepší přehlednosti a snadnější orientace v textu odlišena fontem Courier New. Vlastní a místní jména v překladech cvičení 50 – 52 jsou uvedena v české standardní transkripci.

ÚVOD

Prozodie je vědní obor zabývající se zvukovými vlastnostmi jazyka. Prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. (1920 – 2011), emeritní profesor filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, se dlouhodobě a systematicky věnoval problematice prozodických rysů čínštiny, tj. hierarchii prominence slabik v návaznosti na lineární členění věty. Jím vytvořený systém prozodického přepisu zvukové podoby textu demonstruje, že ačkoliv je čínština stále ještě tónovým jazykem, postupně u ní dochází k oslabování této její suprasegmentální charakteristiky. Nejvýznamnějším projevem je významný úbytek plně tónických slabik ve prospěch slabik oslabeně tónických, respektive atónických. Na jeho výzkum navazuje tato bakalářská práce.

Cílem této bakalářské diplomové práce je analýza nahrávek cvičení 50 – 52 druhého dílu učebnice již zmíněného prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc. *Úvod do hovorové čínštiny*. Nahrávky jsou realizovány rodilou mluvčí čínského jazykového standardu, pekingštiny, paní Guan Mingzhe.

V první, teoretické části práce jsou vysvětleny základní pojmy stěžejní k pochopení a vypracování korpusu a následné analýzy. Jsou popsány základní prozodické rysy, pozornost je věnována prozodické transkripci, rytmickému členění věty, rytmickému přízvuku, sedmi stupňům prominence a rytmickým sledům.

Dílčím cílem práce je vytvoření korpusu. Ten se nachází, společně s metodologií vzniku, ve druhé části práce. Texty cvičení 50 – 52, transkribovány na základě jejich zvukové realizace prozodickou transkripcí, jsou doplněny o český překlad a odpovídající přepis do zjednodušené podoby čínského znakového písma.

Ve třetí části práce se nachází analýza vytvořeného korpusu. Ten je rozčleněn do vět, kól a segmentů. Pozornost je věnována lineárnímu členění, typologii rytmického průběhu segmentů, jsou popsány výskyty jednotlivých typů u segmentů různých velikostí. Závěrečná část analýzy je zaměřena na pozici typů rytmických sledů v rámci kól a identifikuje nejproduktivnější kombinace rytmických sledů kól. Analýza je doplněna o tabulky a grafy, které zjištěné údaje shrnují.

1. Prozodické rysy

V této části práce jsou vysvětleny základní pojmy nutné k pochopení a vypracování korpusu a následné analýzy. Jsou popsány charakteristiky prozodických rysů, pozornost je věnována prozodické transkripci, rytmickému členění věty, rytmickému přízvuku, sedmi stupňům prominence a rytmickým sledům.

1.1 Prozodická transkripce

Prozodická transkripce čínštiny, ustanovena prof. PhDr. Oldřichem Švarným, CSc., který ji vyvíjel a zdokonaloval více než tři desetiletí, je prostředkem k zaznamenávání konkrétní zvukové realizace čínské věty. Prozodická transkripce se snaží o zachycení prozodických rysů čínštiny.¹ Prozodické neboli suprasegmentální rysy² společně utvářejí rytmus řeči: jedná se o přízvuk, členění řeči pomocí pauz, řečové tempo, větnou intonaci a tóny přítomné v tónových jazycích.³

Prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. během let vytvořil čtyři verze prozodické transkripce. Její zárodky se objevují právě v učebnici *Úvod do hovorové čínštiny* z roku 1967, která je základem této bakalářské diplomové práce. V učebnici použitá transkripce je založena na odborné variantě české standardní transkripce, nikoliv na pinyinu. Tato transkripce nebyla později již nikdy použita.⁴

*Prozodická transkripce neboli pomocí rozličného grafického značení upravený pinyinový zápis, zachycuje stupně přízvučnosti (tónovosti) slabik a rytmické členění řeči.*⁵ Grafické značení odráží realizaci dané věty zachycené mluvčím (mluvčím musí být rodilý informant) na zvukové nahrávce.⁶ Specifické grafické značení prozodické transkripce použité v této práci je popsáno v následujících kapitolách.

¹ Pospěchová 2015, s. 93 – 94.

² Rysy souvislé řeči přesahující rovinu segmentální, tj. rovinu hlásek.

³ Třísková 2011b, s. 40 – 41.

⁴ Tamtéž, s. 41.

⁵ Tamtéž, s. 41.

⁶ Tamtéž, s. 41.

1.2 Rytmické členění věty

Rytmická struktura čínského textu je tvořena větami, kóly⁷ a segmenty. Rytmické členění věty je proměnlivé v závislosti na tempu řeči, zdůraznění některého členu věty, modalitě a délce věty (zejména na délce jmenných a predikativních komplexů).⁸

Věty se zpravidla dělí na *kóla*, „ucelené významové úseky s ucelenou rytmicou strukturou, zakončené přeryvem⁹ trvajícím zlomek až 0,75 sekundy nebo i více a charakterizované tázací, neukončující nebo ukončující intonací.“¹⁰ Průměrná délka kól, která je celkem nezávislá na tempu řeči, je přibližně 6 – 7 slabik.¹¹ Hranice kól uvnitř věty jsou v korpusu značeny čárkou.

„*Kóla*, pokud nejsou jednoslabičná nebo velmi krátká, se podle svého lexikálního složení a gramatické stavby rozpadají na menší jednotky – **segmenty**“¹² neboli přízvukové takty. Tyto „menší skupiny slabik: sestupné sledy dvou, ale i více slabik s iktem¹³ na začátku, vzestupné sledy dvou, ale i více slabik s iktem na konci, případně i liché iktové slabiky“^{14,15} neboli „sledy, zřídka liché iktové slabiky, mohou zůstat jako samostatnější jednotky, segmenty, nebo se navzájem různě kombinují a těsněji spojují, čímž vznikají segmenty složitější.“¹⁶ Průměrná délka segmentů je daleko proměnlivější a více závislá na tempu¹⁷ řeči, kolísá mezi 2,5 až 4,5 slabikami.¹⁸

Slabiky tvořící jeden segment se v analyzovaném vzorku píší dohromady nebo se spojovníkem. Slabiky ve dvoj- a víceslabičných kompozitech a v modifikovaných slovesech, slovesa s připojenými vido-časovými ukazateli, zájmena a podstatná jména s připojeným ukazatelem plurality *men*, jména s jednoslabičnými záložkami *shang* a *li*, číslovky 1 – 99, objektová slovesa a další se píší dohromady. Se spojovníkem se píší všechna slova seskupující se v jeden segment.¹⁹

⁷ Sg. kólon.

⁸ Švarný, Uher 2014, s. 9.

⁹ Tj. pauzou.

¹⁰ Švarný, Uher 2014, s. 9 – 10.

¹¹ Tamtéž, s. 9 – 10.

¹² Švarný 1998, s. 24.

¹³ Iktus je rytmický přízvuk, viz kapitola 1.3 Rytmický přízvuk.

¹⁴ Švarný, Uher 2014, s. 10.

¹⁵ Sestupné i vzestupné sledy jsou podrobněji popsány v kapitole 1.5 Rytmické sledy.

¹⁶ Švarný 1998, s. 24.

¹⁷ Při rychlejším tempu řeči mají segmenty tendenci se prodlužovat. Švarný, Uher 2014, s. 10.

¹⁸ Švarný 1998, s. 24.

¹⁹ Švarný, Uher 2014, s. 10 – 11.

1.3 Rytmický přízvuk

V závislosti na tom, zda na slabice spočívá rytmičtý přízvuk, se rozlišují slabiky iktové a neiktové. Iktové slabiky, na nichž spočívá rytmičtý přízvuk, se nazývají *arze*.²⁰ *Arze je „definována jako tónická slabika prominentnější než bezprostředně přiléhající slabika uvnitř segmentu. Ostatní slabiky se nazývají thezemi.“*²¹

Rytmičtý přízvuk je více závislý na tempu řeči. V pomalé řeči převládají spíše segmenty s jedním iktem, při rychlejší řeči se naopak častěji vytvářejí segmenty dvoj- či víceiktové.²² Při spojování krátkých segmentů v delší a víceiktové může dojít k oslabení tónové prominence²³ některých slabik.²⁴ Prominence (přízvučnost slabik) se v čínštině projevuje výškou nebo délkou slabiky, případně kombinací těchto charakteristik.²⁵

1.4 Sedm stupňů prominence

Prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. pomocí prozodické transkripce zachytil míru plnosti slabiky, míru přízvučnosti slabiky a lineární členění textu a ustanovil systém tzv. *sedmi stupňů prominence*.²⁶

Dle prominence se rozlišují slabiky se zvýrazněnou prominencí, plně tónické, oslabeně tónické a atónické. Plně tónické slabiky a oslabeně tónické slabiky mohou být *arzemí* i *thezemí*, slabiky se zvýrazněnou prominencí pouze *arzemí*.²⁷ Atónické slabiky mohou být neutralizované či atónové. Atónové slabiky jsou vždy bez tónu, tón neutralizované slabiky je vypuštěn v kontextu konkrétní věty.²⁸

Níže je uvedeno sedm stupňů prominence a popsán způsob grafického značení prominence slabik ve zpracovaném korpusu:

- 1. zdůrazněně tónické (iktové):** tučné bílé písmo na černém pozadí
- 2. plně tónické iktové:** tónová značka nad hlavním vokálem slabiky
- 3. plně tónické neiktové:** tónová značka nad hlavním vokálem slabiky

²⁰ Švarný 1998, s. 24.

²¹ Uher, Slaměniková 2015, s. 105.

²² Švarný 1998, s. 24.

²³ Viz následující kapitola 1.4 Sedm stupňů prominence.

²⁴ Švarný 1998, s. 24 – 25.

²⁵ Pospěchová 2015, s. 94.

²⁶ Tamtéž, s. 94.

²⁷ Švarný 1998, s. 25.

²⁸ Uher, Slaměniková 2015, s. 105.

4. **oslabeně tónické iktové:** tón v horním číselném indexu za příslušnou slabikou
5. **oslabeně tónické neiktové:** tón v dolním číselném indexu za příslušnou slabikou
6. **atónické neutralizované:** bez označení
7. **atónické atónové:** bez označení

Plně tónické slabiky iktové a neiktové se graficky nerozlišují, slabiky s arzí se identifikují podle tzv. **akronymického pravidla**: v rámci segmentu je v bezprostředním sledu dvou plně tónických slabik první slabika méně prominentní, druhá slabika je nositelem iktu. V bezprostředním sledu tří a více plně tónických slabik je prominentnější, tedy iktová, poslední a první slabika segmentu.²⁹ Ve čtyřslabičných sledech plně tónických slabik je nejméně prominentní slabika druhá.³⁰

Na začátku segmentu nemohou stát atónické slabiky³¹, slabiky na začátku segmentu si vždy zachovávají alespoň zbytek tónu. Je-li na začátku segmentu slabika bez tónové značky nad hlavním vokálem slabiky, či není-li označena tónem v číselném indexu za příslušnou slabikou, je slabika chápána jako slabika oslabeně tónická neiktová.³²

Prozodická transkripce nezachycuje důsledně graficky stupeň prominence všech slabik. Cílem prozodické transkripce není jednoznačné rozlišení a odstupňování tónové prominence jednotlivých slabik. Prozodická transkripce zachycuje podstatné kontrastivní rozdíly tónové prominence (tyto kontrastivní rozdíly umožňují vyhodnocení průběhu rytmických sledů) a zaznamenává případná logická či kontrastivní zdůraznění.³³

1.5 Rytmické sledy

Na základě umístění iktů v segmentu, případně jejich počtu, se rozlišují rytmické sledy ascendentní (vzestupné), descendentní (sestupné) a sledy s akronymickou strukturou.³⁴

*„Při **ascendentním** (vzestupném) segmentu slabice, jež je nositelem iktu (arze), méně prominentní slabika nebo slabiky (theze) předcházejí; je-li thezí více, musí být jejich prominence vzestupná, nejvíce třístupňová.“³⁵ K ascendentnímu rytmickému sledu*

²⁹ Uher, Slaměnková 2015, s. 105 – 106.

³⁰ Švarný 1998, s. 26.

³¹ Atónické slabiky jsou vždy příklonky, neboli enklitika. Švarný, Uher 2014, s. 12. Příklonky jsou zmíněny v následující kapitole 1.5 Rytmické sledy.

³² Švarný, Uher 2014, s. 12.

³³ Tamtéž, s. 11 – 13.

³⁴ Tamtéž, s. 13 – 17.

³⁵ Švarný 1998, s. 33.

může (pokud iktové slabice méně prominentní slabika nebo slabiky předcházejí a zároveň za ní i následují) být připojena slabika nebo slabiky enklitické, tzv. příklonky.³⁶

„Při *descendentním* (sestupném) segmentu za slabikou, jež je nositelem iktu, theze následuje; je-li thezí více, jsou to zpravidla slabiky atónické, méně často je jejich prominence sestupná, nejvíce třístupňová.“³⁷ Descendentním sledům může předcházet slabika proklitická, tzv. předklonka.³⁸

*Sledy s akronymickou strukturou se mohou vyskytovat u segmentů se dvěma a více arzemi. U dvojiktových segmentů se iktová slabika nachází na konci a na začátku segmentu, u trojiktových segmentů je rytmus rozšířen o další iktovou slabiku nebo sled s iktovou slabikou vloženou doprostřed.*³⁹ „Akronymické segmenty jsou dvojího typu: kombinace sestupného dvojslabičného sledu s připojenou jednou iktovou slabikou lichou (tento sled připomíná trojslabičné metrum zvané kretik) a kombinace dvojslabičného sledu sestupného s dvojslabičným sledem vzestupným (tento sled připomíná čtyřslabičné metrum zvané choriamb)“.⁴⁰ Víceslabičné segmenty s akronymickou strukturou mohou být doplněny o předklonky i příklonky.

³⁶ Švarný, Uher 2014, s. 13.

³⁷ Švarný 1998, s. 33.

³⁸ Tamtéž, s. 33.

³⁹ Švarný, Uher 2014, s. 17 – 18.

⁴⁰ Tamtéž, s. 17.

2. Korpus

V této kapitole se nachází metodologie vypracování transkribovaného textu a výsledná podoba korpusu doplněná o překlad do českého jazyka a přepis do zjednodušené podoby čínského znakového písma.

2.1 Metodologie

Základem pro sestavení korpusu byly nahrávky cvičení 50 – 52 druhého dílu učebnice prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc. *Úvod do hovorové čínštiny*. Nahrávky byly realizovány rodilou mluvčí čínského jazykového standardu, pekingštiny, paní Guan Míngzhe.

Cvičení se skládají ze tří částí: textu, vět a opakování. U cvičení 50 a 51 mluvčí po přečtení první části, textu, celou část znovu opakuje. Věty se objevují jen ve cvičeních 50 a 52. Opakování se nachází ve všech třech cvičeních.

Cvičení byla nejprve na základě poslechu nahrávek přepsána do mezinárodně uznávané abecedy pīnyīn bez tónových značek, a poté pod vedením vedoucího práce ručně transkribována do prozodické transkripce. Každá věta byla na základě opakovaného poslechu nahrávky analyzována samostatně. Věta byla nejprve rozčleněna na jednotlivá kóla, ta poté na jednotlivé segmenty. Následně byla doplněna tónová prominence slabik. U elektronické verze přepisu transkribovaného textu bylo k vyznačení prominence slabik použito grafické značení popsané v teoretické části⁴¹, kóla byla oddělována pomocí interpunkce, slabiky tvořící jeden segment byly psány dohromady nebo spojeny spojovníkem⁴².

Mluvčí se během čtení cvičení mnohokrát opravovala a kóla, případně celé věty, realizovala opakovaně. Kóla, která byla interpretována zcela chybně a nebyla dokončena⁴³, byla z korpusu i analýzy vyřazena. Duplikované úseky vzniklé opakovanou realizací mluvčí byly v korpusu i analýze ponechány. Tyto prozodické varianty působí v některých případech autentičtěji a přirozeněji než první interpretace.

⁴¹ Viz kapitola 1.4 Sedm stupňů prominence.

⁴² Viz kapitola 1.2 Rytmičké členění věty.

⁴³ Stejným způsobem se postupovalo i u poškození částí nahrávky.

Transkribovaná cvičení byla dále doplněna o čínské znakové písmo a odpovídající český překlad. Veškeré čínské znaky byly převzaty z druhého dílu učebnice *Úvod do studia hovorové čínštiny* a upraveny do zjednodušené podoby. Ze zmíněné učebnice byly převzaty i české překlady k prvním dvěma částem cvičení (texty a věty), pro část třetí (opakování) byl vytvořen překlad vlastní. Nedokončené věty i duplikované úseky, které nebyly z korpusu vyřazeny, byly rovněž opatřeny čínskými znaky a odpovídajícím českým překladem k těmto úsekům.

Systémové chyby realizace rodilou mluvčí, vynechání či chybné přečtení čínských znaků a další nesrovnalosti úseků cvičení 50 – 52 jsou ve výsledné podobě korpusu uvedeny v poznámkách. Tyto poznámky se vztahují k částem korpusu uvedených v čínských znacích, případně k českému překladu. Důvodem je identické grafické značení oslabeně tónické iktové slabiky v prozodické transkripci a poznámky pod čarou (číslo v horním indexu).

Za účelem přehlednosti se v následující kapitole nacházejí shodné úseky prozodické transkripce, čínských znaků a českého překladu na jedné straně.

2.2 Výsledná podoba korpusu

Prozodická transkripce:

dìwǔshì-kè kèwén.

yī. ōuzhōu₁.

ōuluóbāzhōu, jiǎncheng ōuzhōu₁, miànji, yue-yīqian yībai-duo fang-gōngli. miànji, yue-yīqian yībai duō-wan fang-gōngli, zhi³-ji-yǎzhōu-d sì-fen-zhi-yī. rénkou, yue-wǔyì èrqian liùbai-duo-wan⁴, shì-rénkou mìdu zuì-gāo-d yì-zhōu¹. ōu¹zhōu-nánbu he-běibù, duō-shāndì, dōngbu he-zhōngbu, shì-píngyuan₂. héliú, dà-bu ke³yì-tōngháng.

Znaky:

第五十课课文。

(一) 欧洲。

欧罗巴洲简称欧洲，面积约一千一百多⁴⁴方公里。面积约一千一百多万方公里，只及亚洲⁴⁵的四分之一。人口约五亿二千六百万，是人口密度最高的一洲。欧洲南部和北部多山地，东部和中部是平原。河流大部可以通航。

Překlad:

Cvičení padesáté.

I. Evropa.

Evropa {zkráceně se nazývá Ou-čou}, měří (*dosl. asi co do plochy je*) asi přes 1 100km². <Evropa⁴⁶> Měří (*dosl. asi co do plochy je*) asi přes 11 miliónů km², má <tedy> jen čtvrtinu plochy Asie (*dosl. dosahuje toliko jedné čtvrtiny Asie*). Obyvatel má přibližně přes 526 miliónů, hustota obyvatelstva je ze všech kontinentů největší (*dosl. je kontinent, kde hustota obyvatelstva je nejvyšší*). Jih a sever Evropy je značně hornatý (*dosl. asi je mnoho hornatých míst*), na východě a ve střední části jsou roviny. Vodní toky jsou z velké části splavné.

⁴⁴ Mluví při čtení vynechala znak 万 wàn, český překlad je tomu přizpůsoben.

⁴⁵ Mluví čte slovo 亚洲 yàzhōu systémově chybně jako yǎzhōu.

⁴⁶ Český překlad upraven z důvodu opakování úseku mluví.

Prozodická transkripce:

ōuzhou, **dà**-bu₄fen, zai-běiwendàizhong, xiǎo-bu₄fen, zai-běihandàizhong, qìhou, dà-bufen liánghao. dōng'ou, you-sūlian he-bōlan liang-guo², zhōng'ou₁, you-déguo, ruìshì. zhōng'ou₁, you-déguo, ruìshì, ao⁴dilì, xiong¹yalì, jiékesi¹luofākè wǔ-guo₂, běi'ōu you-fēnlan, ruìdian deng-guo², xī'ou₁, you-yīngguo, fàguo, hélán, bì³lishí deng³-guo₂, xīnan'ou₁, you-xi¹banyá, pu²taoyá, yì⁴dalì sān-guo, dōngnán'ou₁. ba¹ergàn bàndǎo, you-luo²maniyá, baojiāliya², nānsilāfū, ā'erbaniyá he-xīlà wǔ-guo₂.

Znaky:

欧洲大部分在北温带中，⁴⁷小部分在北寒带中，气候大部分良好。东欧有苏联和波兰两国；中欧有德国、瑞士。中欧有德国、瑞士、奥地利、匈牙利、捷克斯洛伐克⁴⁸五国；北欧有芬兰、瑞典等国；西欧有英国、法国⁴⁹、荷兰、比利时等国；西南欧有西班牙、葡萄牙、意大利三国；东南欧。（巴尔干半岛）有罗马尼亚⁵⁰、保加利亚⁵¹、南斯拉夫、阿尔巴尼亚⁵²和希腊五国。

Překlad:

Evropa z větší části leží v severním mírném pásmu, malá část leží v severním chladném pásmu, podnebí je většinou příznivé. Na východě Evropy jsou dvě země, SSSR a Polsko; ve střední Evropě je Německo, Švýcarsko. Ve střední Evropě je pět zemí: Německo, Švýcarsko, Rakousko, Maďarsko a Československo; v severní Evropě je Finsko, Švédsko a další země; v západní Evropě je Anglie, Francie, Holandsko, Belgie a další země; v jihozápadní Evropě jsou tři země: Španělsko, Portugalsko a Itálie; jihovýchodní Evropa. <V jihovýchodní Evropě⁵³> (Balkánský poloostrov) je pět zemí: Rumunsko, Bulharsko, Jugoslávie, Albánie a Řecko.

⁴⁷ Mluví při čtení vynechala znak 一 yī.

⁴⁸ Slovo 捷克斯洛伐克 jiékèsīluòfākè mluví chybně přečetla jako jiékèsīluòfākè.

⁴⁹ Mluví čte slovo 法国 fàguó systémově chybně jako fàguó.

⁵⁰ Mluví čte slovo 罗马尼亚 luómǎníyà systémově chybně jako luómǎníyá.

⁵¹ Mluví čte slovo 保加利亚 bǎojiāliyà systémově chybně bǎojiāliyá.

⁵² Mluví čte slovo 阿尔巴尼亚 āěrbāníyà systémově chybně āěrbāníyá.

⁵³ Viz poznámka 46.

Prozodická transkripce:

ōuluobāzhōu, jiǎncheng ōuzhou, miànji, yue-yīqian
yībai-duo-wan⁴ fang-gōngli, zhǐ-jí, yǎzhou-d sì-fen-zhi-yī.
rénkou, yue-wǔyì èrqian liùbai-duo-wan⁴, shi-rénkou mǐdu
zui-gāo-d yì-zhou¹. ōuzhou nánbu, he-běibù, duō-shāndì,
dōngbu he-zhōngbu, shi-píngyuán. héliu, **dà**-bu
ke³yì-tōngháng. ōuzhou dà-bufen, zai-běiwèndàizhong,
yì-**xiǎo**-bùfen, zai-běihàndàizhong, qìhou, dà-bufen liánghao.

Znaky:

欧罗巴洲简称欧洲，面积约一千一百多万方公里，只及亚洲⁵⁴的四分之一。人口约五亿二千六百多万，是人口密度最高的一洲。欧洲南部和北部多山地，东部和中部是平原。河流大部可以通航。欧洲大部分在北温带中，一小部分在北寒带中，气候大部分良好。

Překlad:

Evropa {zkráceně se nazývá Ou-čou}, měří (*dosl. asi co do plochy je*) asi přes 11 miliónů km², má <tedy> jen čtvrtinu plochy Asie (*dosl. dosahuje toliko jedné čtvrtiny Asie*). Obyvatel má přibližně přes 526 miliónů, hustota obyvatelstva je ze všech kontinentů největší (*dosl. je kontinent, kde hustota obyvatelstva je nejvyšší*). Jih a sever Evropy je značně hornatý (*dosl. asi je mnoho hornatých míst*), na východě a ve střední části jsou roviny. Vodní toky jsou z velké části splavné. Evropa z větší části leží v severním mírném pásmu, malá část leží v severním chladném pásmu, podnebí je většinou příznivé.

⁵⁴ Viz poznámka 45.

Prozodická transkripce:

dōng'ou you-sūlian he-bōlan liang-guo², zhōng'ou you-déguo,
ruìshì, ao⁴dìlì, xiōng¹yàlì, jiékesīluofākè wu-guo², běi'ōu,
you-fēnlán, ruìdian deng-guo², xī'ou, you-yīngguo, fàguo,
hélán, bì³lìshí deng-guo², xīnán'ōu, you-xi¹banyá, pu²taoyá,
yì⁴dàlì san-guo², dōngnán'ōu, bā¹ergàn bàndǎo,
you-luo²maniyá, bǎojiāliyá, nán-sīlāfū, ā'erbāniyá he-xīlā
wu-guo².

Znaky:

东欧有苏联和波兰两国；中欧有德国、瑞士、奥地利、匈牙利、捷克斯洛伐克⁵⁵五国；北欧有芬兰、瑞典等国；西欧有英国、法国⁵⁶、荷兰、比利时等国；西南欧有西班牙、葡萄牙、意大利三国；东南欧（巴尔干半岛）有罗马尼亚⁵⁷、保加利亚⁵⁸、南斯拉夫、阿尔巴尼亚⁵⁹和希腊五国。

Překlad:

Na východě Evropy jsou dvě země, SSSR a Polsko. Ve střední Evropě je pět zemí: Německo, Švýcarsko, Rakousko, Maďarsko a Československo; v severní Evropě je Finsko, Švédsko a další země; v západní Evropě je Anglie, Francie, Holandsko, Belgie a další země; v jihozápadní Evropě jsou tři země: Španělsko, Portugalsko a Itálie; v jihovýchodní Evropě (Balkánský poloostrov) je pět zemí: Rumunsko, Bulharsko, Jugoslávie, Albánie a Řecko.

⁵⁵ Viz poznámka 48.

⁵⁶ Viz poznámka 49.

⁵⁷ Viz poznámka 50.

⁵⁸ Viz poznámka 51.

⁵⁹ Viz poznámka 52.

Prozodická transkripce:

èr. jùz. yī. zuìjìn zhōngguo chūbanle-xǔduō gǔdian wénxue-zuopǐn, xiāng-sānguoyǎnyì, shuǐhǔ, xīyóujì, hónglǒumèng, rúlinwàishǐ-d, xīn-bānbēn³. zuìjìn, zhōngguo chūbanle-xǔduō, gǔdian wénxue-zuopǐn, xiàng, sānguoyǎnyì, shuǐhǔ, xīyóujì, hónglǒumèng, rúlinwàishǐ-d xīn-bānbēn³. èr. qǐng-wèn, chǔxū-yínháng zai-nǎr? sān. zai-yí**bàn**-d shūbàoli, wǒ³men-yao-**jìn**liàng cǎiyòng jiǎntìzì. sì. zìcong tā-bei guómíndǎng la¹le-zhuàngdīng, tā-mǔqīn rìyè-d-ku¹. wǔ. wo-hǎoxīn hǎoyì-d, qu-**bāng**zhu-tā¹, dào⁴-jiào-tā **mà**le-yì-dun⁴.

Znaky:

二。句子。一。最近中国出版了许多古典文学作品像⁶⁰三国演义、水浒、西游记、红楼梦、儒林外史的新版本。最近中国出版了许多古典文学作品像⁶¹三国演义、水浒、西游记、红楼梦、儒林外史的新版本。二。请问储蓄银行在哪儿？三。在一般⁶²的书报里，我们要尽量采用简体字。四。自从他被国民党拉了壮丁，他母亲日夜的哭。五。我好心好意的去帮助他，倒叫他骂了一顿。

Překlad:

II. **Věty.** 1. Nedávno vyšla v Číně nová vydání mnoha děl (staré) klasické literatury, jako Historie tří říší, Příběhy od jezer a řek, Putování na západ, Sen rudé věže a Historie literátů. Nedávno vyšla v Číně nová vydání mnoha děl (staré) klasické literatury, jako Historie tří říší, Příběhy od jezer a řek, Putování na západ, Sen rudé věže a Historie literátů. 2. Povězte mi, prosím, kde je spořitelna? 3. V běžných knihách a novinách užívejme pokud možno (= co nejvíce) zjednodušených znaků! 4. Od té doby, co byl Kuomintangem odveden k vojsku, jeho matka ve dne v noci pláče. 5. Měl jsem nejlepší úmysl mu pomoci (*dosl.* šel jsem mu s nejlepším úmyslem pomoci), avšak on mi vyhuboval (*dosl.* avšak byl jsem od něho vyhubován).

⁶⁰ Znak 象 xiàng opraven na znak 像 xiàng.

⁶¹ Viz poznámka 60.

⁶² Mluvčí slovo 一般 yībān realizovala chybně jako yíbàn.

Prozodická transkripce:

liù. xiān-dao₄da zhōngdian-d-shi, jiékesīluofákè-d
yùndongyuán. xiān-dao₄da zhōngdian₃-d, shi-jiékesi¹luofákè-d
yùndongyuán. qī. wo-xi³huan-chī pútao, ye-xǐhuan-hē
pútaojiǔ.

fùxi-wèntí.

yī. ōuzhou miànji duódà? èr. nàli-d-qìhou zen³me-yàng? sān.
ōuzhōu you-něi-xie-guójiā? sì. zhèi-xie-guójiā zhōngjiān,
něi-yi-ge shi-zuì-dà-d? wǔ. jiékesīluofákè, zai-ōuzhou-d
něi-yi-bu⁴fen? liù. wǒ-guo-pángbiān, you-shénme-guójiā?

Znaky:

六。先到达终点的是捷克斯洛伐克的运动员。先到达终点的是捷克斯洛伐克的运动员。七。我喜欢吃葡萄，也喜欢喝葡萄酒。

复习问题。

一。欧洲面积多大⁶³? 二。那里的气候怎么样? 三。欧洲有哪些国家? 四。这些国家中间哪一个是最大的? 五。捷克斯洛伐克在欧洲的哪一部分? 六。我国旁边有什么国家?

Překlad:

6. První dorazili k cíli českoslovenští sportovci. První dorazili k cíli českoslovenští sportovci. 7. Rád jím hrozny a také rád piji (hroznové) víno.

Opakování.

1. Jaká je rozloha Evropy? 2. Jaké je tam podnebí? 3. Jaké jsou v Evropě státy? 4. Která z evropských zemí je největší? 5. Ve které části Evropy se nachází Československo? 6. Jaké státy sousedí s mou vlastí?

⁶³ Mluvčí čte slabiku 多 duō systémově jako duó.

Prozodická transkripce:

diwǔshí 'yī-ke kèwén.

gōngren-sùshè.

diyī-shāchang, zuìjìn xiūjiànle-yi-dong⁴, kě-róng
sānbai-ren-d gōngren-sùshè. wo³-d-dàgē, zai-chǎngli zuògōng,
ye-bāndao lǐmian qu-zhù-le. ta-dǎle liǎng-ci-diànhua,
jiao⁴-wo-qu-kàn-kan, keshì, wo-xuéxiàoli gōngke-tai-máng,
zong-chōubuchu shíjiān lai²-qu-fǎngwèn. zong-chōubuchū
shíjiān-lai, qu-fǎngwen ta¹men-d-xīnjū. shàng-xīngqìrì,
wo-zǒngsuan quèle-yi-tang⁴.

Znaky:

第五十一课课文。

工人宿舍。

第一纱厂最近修建了一栋⁶⁴可容三百人的工人宿舍。我的大哥在厂里做工，也搬到里面去住了。他打了两次电话叫我去看看，可是我学校里功课太忙，总抽不出时间来去访问。总抽不出时间来去访问他们的新居。上星期日，我总算去了一趟。

Překlad:

Cvičení jedenapadesáté.

Dělnické sídliště (internát).

První přádelna zřídila nedávno dělnické sídliště, kde se může ubytovat 300 lidí. Můj nejstarší bratr pracuje v továrně <a> také se tam přestěhoval (*dosl.* přestěhoval se dovnitř <aby tam> bydlel). Dvakrát <mi> telefonoval <a> zval mě, abych se přišla <k nim> podívat, ale mám příliš mnoho práce ve škole (*dosl.* ve škole <s> úkoly mám velmi naspěch), nikdy jsem nenašla čas, abych se mohla jít podívat. Nikdy jsem nenašla čas, abych se mohla jít podívat na jejich nový byt. Minulou neděli jsem <tam> konečně šla.

⁶⁴ Mluvčí zaměnila numerativ 幢 zhuàng za numerativ 栋 dòng.

Prozodická transkripce:

yi-zǒudao ta¹-jia-ménkǒur, dàgē dàsǎo, jiu-lǐngzh-wǒ-na,
yí-duìr, shuāngsheng-zhínü, yíngzh-chu¹lai jie-wo³.
yì-zoudao ta¹-jia-ménkǒur, dàgē-dasǎo, jiu-lǐngzh
wo³-na-yí-duìr, shuāngshēngr, zhínür, yíngzh-chu¹lai jie-wo³,
xiàoxixi-d-shuo¹, mèimei, jìn⁴lai-kàn-kan wo³men-d
xin-sùshè-ba. ta¹men zhèi-yi-suo³, yígong you-**liǎng**-ge
fángjiān, yì⁴-jian-fàntīng, yì⁴-jian-wòshì, língwài,
hai²-you-chúfáng, cèsuǒ he-chūcangshì⁴. měi-jian fángli,
dou¹-you-diàndēng, chúfángli, you-zìlaishuǐ, cèsuǒ₃li,
you-chōushuimǎtong, fāngbian jíle. tāmen ba-fángjiān,
bùzhi-d, hen-pǔsù měilì.

Znaky:

一走到他家门口，大哥大嫂就领着我那一对双生姪女迎着出来接我。一走到他家门口，大哥大嫂就领着我那一对双生姪女迎着出来接我，笑嘻嘻地⁶⁵说：“妹妹，进来看看我们的新宿舍吧！”他们这一所一共有两个房间，一间饭厅⁶⁶，一间卧室，另外还有厨房、厕所和储藏室。每间房里都有电灯，厨房里有自来水，厕所里有抽水马桶，方便极了。他们把房间布置得很朴素美丽。

Překlad:

Když jsem došla ke dveřím jejich bytu (domova), {nejstarší} bratr <i> švagrová mi vyšli vstříc s dvojčaty, mými dvěma neteřemi (*dosl.* vedoucí dvojčata...). Když jsem došla ke dveřím jejich bytu (domova), {nejstarší} bratr <i> švagrová mi vyšli vstříc s dvojčaty, mými dvěma neteřemi (*dosl.* vedoucí dvojčata...) <a> s úsměvem říkali: „Sestřičko, pojď dovnitř podívat se na náš nový byt!“ Tento jejich byt má celkem dva pokoje, jídelnu a ložnici; kromě toho je <tam> kuchyň, záchod a spížirna. V každé místnosti je elektrické světlo, v kuchyni je vodovod, na záchodě je splachovací zařízení, vše je nanejvýš pohodlné. Místnosti si zařídili velmi prostě <a> přitom krásně.

⁶⁵ Atributivní slovece 的 nahrazeno adverbialním slovcem 地.

⁶⁶ Mluvčí zaměnila slovo 客厅 kètīng za 饭厅 fàntīng, upraveno i v českém překladu.

Prozodická transkripce:

kètínglǐ³, guā⁴zh máo-zhuxi-xiàng, hé, jiǎngqí jiǎngzhuàng,
zhuōzishang, bǎizh ji-hér xiānhuār. zhuōzishang, bǎizh
ji-penr²-xiānhuār. yī-tuīkai chuāngz, jiū-kàndao yī-piān⁴,
zhǎngmān sōngbai-d shānpō. zai-wòshìlǐ³, chuángshang-pu¹zh
zhǎnxīn-d bèidān, fàngzh chóu-miānr-d bèiz he-jiébai-d
zhěntou. wo-kàndao zhei⁴-zhong-xìngfu shēnghuo-d qíngkuang.
bùjīn gān³dao jīngxi.

Znaky:

客厅里挂着毛主席像⁶⁷和奖旗奖状，桌子上摆着几盒⁶⁸鲜花。桌子上摆着几盆鲜花。
一推开窗子，就看到一片长满松柏的山坡。在卧室里，床上铺着崭新的被单，放
着绸面的被子和洁白的枕头。我看到这种幸福生活的情况。不禁感到惊喜。

Překlad:

V přijímacím pokoji visí obraz předsedy Maoa, vlajka a pochvalný diplom, na stole je postaveno několik krabic⁶⁹ s čerstvými květinami. Na stole je postaveno několik váz s čerstvými květinami (*dosl.* několik nádob čerstvých květin). Když se otevře okno, tu uvidíme horský svah porostlý jehličnatými stromy. V ložnici jsou na postelích rozprostřena úplně nová prostěradla, položeny pokrývky s hedvábnými povlaky a bělostné polštáře. Když jsem uviděla tyto šťastné poměry (*dosl.* poměry šťastného života). Neubránila jsem se pocitu radostného překvapení (*dosl.* mimovolně jsem pocítila radostné překvapení).

⁶⁷ Znak 象 xiàng opraven na znak 像 xiàng.

⁶⁸ Mluvčí použila namísto správné měrové jednotky 盆 pén měrovou jednotku 盒 hé.

⁶⁹ Český překlad upraven z důvodu chyby čtení mluvčí.

Prozodická transkripce:

zhōngguo-gong⁴chandǎng cong-**gēn**benshang, niǔzhuanle
gōngren-d mìngyun, zai-gōngren shēnghuo-d, **měi**-ge-jiǎoluò.
zai-gōngren shēnghuo-d **měi**-ge-jiǎoluò, dōu-keyi gǎnjuedao⁴,
zhōngguoren²-d, xìngfu shēnghuo, he-dǎng-d, wúyi-buzhì-d
guānhuai.

Znaky:

中国共产党从根本上扭转了工人的命运，在工人生活的每个角落。在工人生活的每个角落都可以感觉到中国⁷⁰人的幸福生活和党的无微不至⁷¹的关怀。

Překlad:

Komunistická strana Číny změnila od základu osud dělníků; v životě dělníka na každém kroku (*dosl.* v každém koutku života dělníka). V životě dělníka na každém kroku (*dosl.* v každém koutku života dělníka) se můžeme přesvědčit o šťastném životě Číňanů⁷² a o péči strany, která jde až do nejmenších podrobností (*dosl.* můžeme pocítit šťastný život Číňana a péči...).

⁷⁰ Mluvčí přečetla namísto 中国工人 zhōngguó gōngrén pouze 中国人 zhōngguó rén, upraveno v českém překladu.

⁷¹ Mluvčí systémově zaměňuje dvě kompozita 无微不至 wúwēi-bùzhì za wúyi-bùzhì.

⁷² Viz poznámka 69.

Prozodická transkripce:

diyī-shāchang, zuìjìn xiūjiànle-yi-dong⁴, kě-róng
sānbai-ren-d gōngren-sùshè. wo³-d-dàgē, zai-chǎngli zuògōng,
ye-bāndao lǐmian qu-zhù-le. ta-dǎle **liǎng**-ci-diànhua,
jiao⁴-wo-qu-kàn-kan, keshì, wo-xuéxiàoli gōngke-tai-máng,
zong-chōubuchu shíjiān lai²-qu-fǎngwèn ta¹men-d-xīnjū.
shàng-xingqirì, wo-zǒngsuan quèle-yi-tang⁴. yi-zǒudao
ta¹-jia-ménkǒur, dàgē dàsǎo jiu-lǐngzh wo³-na-yí-duìr,
shuāngsheng-zhínür, yíngzh-chu¹lai jie-wo³,
xiàoxixi-d-shuo¹, mèimei, jìn⁴lai-kàn-kan wo³men-d
xin-sùshè-ba.

Znaky:

第一纱厂最近修建了一栋⁷³可容三百人的工人宿舍。我的大哥在厂里做工，也搬到里面去住了。他打了两次电话叫我去看看，可是我学校里功课太忙，总抽不出时间来去访问他们的新居。上星期日，我总算去了一趟。一走到他家门口，大哥大嫂就领着我那一对双生姪女迎着出来接我，笑嘻嘻地⁷⁴说：“妹妹，进来看看我们的新宿舍吧！”

Překlad:

První přádelna zřídila nedávno dělnické sídliště, kde se může ubytovat 300 lidí. Můj nejstarší bratr pracuje v továrně <a> také se tam přestěhoval (*dosl.* přestěhoval se dovnitř <aby tam> bydlel). Dvakrát <mi> telefonoval <a> zval mě, abych se přišla <k nim> podívat, ale mám příliš mnoho práce ve škole (*dosl.* ve škole <s> úkoly mám velmi naspěch), nikdy jsem nenašla čas, abych se mohla jít podívat na jejich nový byt. Minulou neděli jsem <tam> konečně šla. Když jsem došla ke dveřím jejich bytu (domova), {nejstarší} bratr <i> švagrová mi vyšli vstříc s dvojčaty, mými dvěma neteřemi (*dosl.* vedouce dvojčata...) <a> s úsměvem říkali: „Sestřičko, pojď dovnitř podívat se na náš nový byt!“

⁷³ Viz poznámka 64.

⁷⁴ Viz poznámka 65.

Prozodická transkripce:

ta¹men zhèi-yi-suor³, yígong you-**liǎng**-ge fángjiān,
yì⁴-jian-kètīng, yì⁴-jian-wòshì, língwài, hai²-you-chúfáng,
cèsuǒ he-chǔcāngshì. měi-jian fángli, dòu¹-you-diàndēng,
chúfángli, you-zìlāishuǐ, cèsuǒ₃li, you-chōushuimǎtong,
fāngbian jíle. tāmen ba-fángjiān, bùzhī-d hen-pǔsù měilì.
kètīngli³, guā⁴zh máo-zhuxi-xiàng, hé, jiǎngqí jiǎngzhuàng,
zhuōzhishang, bǎizh ji-penr² xiānhuār. yì-tuī¹kai chuāngz,
jiu-kàndao yì-piān⁴. zai-wòshìli³, chuāngshang-pu¹zh
zhǎnxīn-d bèidān, fàngzh chóu-miānr-d, bèiz he-jiébai-d
zhěntou.

Znaky:

他们这一所一共有两个房间，一间客厅，一间卧室，另外还有厨房、厕所和储藏室。每间房里都有电灯，厨房里有自来水，厕所里有抽水马桶，方便极了。他们把房间布置得很朴素美丽。客厅里挂着毛主席像⁷⁵和奖旗奖状，桌子上摆着几盆鲜花。一推开窗子，就看到一片⁷⁶。在卧室里，床上铺着崭新的被单，放着绸面的被子和洁白的枕头。

Překlad:

Tento jejich byt má celkem dva pokoje, přijímací pokoj a ložnici; kromě toho je <am> kuchyň, záchod a spižárna. V každé místnosti je elektrické světlo, v kuchyni je vodovod, na záchodě je splachovací zařízení, vše je nanejvýš pohodlné. Místnosti si zařídili velmi prostě <a> přitom krásně. V přijímacím pokoji visí obraz předsedy Maoa, vlajka a pochvalný diplom, na stole je postaveno několik váz s čerstvými květinami (*dosl.* několik nádob čerstvých květin). Když se otevře okno, tu uvidíme. V ložnici jsou na postelích rozprostřena úplně nová prostěradla, položeny pokrývky s hedvábnými povlaky a bělostné polštáře.

⁷⁵ Viz poznámka 67.

⁷⁶ Poškození nahrávky.

Prozodická transkripce:

fàngzh, chóu-mianr-d bèiz, he-jiébai-d zhěntou.
wo-kàndao-zhei⁴-zhong xìngfu-**shēng**huo-d qíngkuang, bùjīn
gan³dao jīngxi. bùjīn gan³dao-jīngxi. zhōngguo-gong⁴chāndǎng
cong-**gēn**benshang, niǔzhuanle gōngren-d mìngyun,
zai-gōngren-**shēng**huo-d **měi**-ge-jiǎoluò, dōu-keyi gǎnjuedao⁴,
zhōngguo-gōngren-d **xìng**fu-shēnghuo, he-dǎng-d, wúyi-buzhì-d
guānhuai.

Znaky:

放着绸面的被子和洁白的枕头。我看到这种幸福生活的情况，不禁感到惊喜。不禁感到惊喜。中国共产党从根本上扭转了工人的命运，在工人生活的每个角落都可以感觉到中国工人的幸福生活和党的无微不至⁷⁷的关怀。

Překlad:

<Na postelích jsou⁷⁸> Položeny pokrývky s hedvábnými povlaky a bělostné polštáře. Když jsem uviděla tyto šťastné poměry (*dosl.* poměry šťastného života), neubránila jsem se pocitu radostného překvapení (*dosl.* mimovolně jsem pocítila radostné překvapení). Neubránila jsem se pocitu radostného překvapení (*dosl.* mimovolně jsem pocítila radostné překvapení). Komunistická strana Číny změnila od základu osud dělníků; v životě dělníka na každém kroku (*dosl.* v každém koutku života dělníka) se můžeme přesvědčit o šťastném životě čínských dělníků a o péči strany, která jde až do nejmenších podrobností (*dosl.* můžeme pocítit šťastný život čínského dělníka a péči...).

⁷⁷ Viz poznámka 71.

⁷⁸ Viz poznámka 46.

Prozodická transkripce:

fùxi-wèntí.

yī. wo³-d-dàgē, ban¹dao nǎli-qu⁴le? èr. ta¹-d xīn-fángz, yígong-you³ duóshao-jian¹? ta¹-d xīn-fángz, yígong-you³ duóshao-fangjian¹? ta¹-d xīn-fángz, yígong-you³ jǐ-jian-fáng? sān. lìngwài hái-you-shen²me? sì. kètīngli³, you-shénme hǎokàn-d-dong¹xi? wǔ. wòshili³. wòshili-d-chuángshang you-shénme? liù. dàgē xǐhuan-bu-xi³huan ta¹-d-xīn-sushè?

Znaky:

复习问题。

一。我的大哥搬到哪里去了？二。他的新房子一共有多少⁷⁹少间⁸⁰？他的新房子一共有多少⁸¹少房间？他的新房子一共有几间房？三。另外还有什么？四。客厅里有什么好看的东西？五。卧室里。卧室里的床上有什么？六。大哥喜欢不喜欢他的新宿舍？

Překlad:

Opakování.

1. Kam se můj {nejstarší} bratr přestěhoval? 2. Kolik má celkem pokojů jeho nový byt? Kolik má celkem pokojů jeho nový byt? Kolik je v jeho bytě celkem pokojů? 3. Co je tam <kromě těchto tří pokojů> ještě? 4. Jaké hezké věci jsou v přijímacím pokoji? 5. V ložnici. Co je na posteli v ložnici? 6. Líbí se mému {nejstaršímu} bratrovi jeho nová ubytovna?

⁷⁹ Viz poznámka 63.

⁸⁰ Mluvčí přečetla namísto slova 房间 fángjiān pouze numerativ 间 jiān.

⁸¹ Viz poznámka 63.

Prozodická transkripce:

diwǔshì 'èr-ke kèwén.

diyī-duan. nóngcunli-d-chūnjié.

chúxī nèi-tian, lǐjiāzhuāngshang-d nóngmín.
lǐjiāzhuāngshang-d nóngmínmen, géwài-gāoxìng. jiājiāhùhù
xīn-hu-d chuāngzhǐshang, tiēshàngle gūniāngmen
jiān³-d-cǎi-huār. fángmen-d liǎngpáng, yě-tieqile chūnlián.
nóngmínmen jiāli, zhāngtiēzh máo-zhuxi-d-xiàng, he-xǔduo
niánhuà. chuānzhī xīn-yi-d-háiz, zai-fángz-zhōuwéi, huānlè-d
tiàoyue.

Znaky:

第五十二课课文。

第一段。农村里的春节。

除夕那天，李家庄上的农民。李家庄上的农民们格外高兴。家家户户新糊的窗纸上，贴上了姑娘们剪的彩花。房门的两旁也贴起了春联。农民们家里，张贴者毛主席的像⁸²和许多年画。穿着新衣的孩子在房子周围欢乐的跳跃。

Překlad:

Cvičení dvaapadesáté.

I. Novoroční svátek (*dosl.* jarní svátek) na vesnici.

V předvečer novoročního svátku, rolníci z Li-ťia-čuangu. Vládlo mezi rolníky z Li-ťia-čuangu mimořádné veselí (*dosl.* byli zemědělci z vesnice Li-ťia-čuangu neobyčejně veselí). Ve všech domácnostech nalepili na nový (*dosl.* nově vlepený) papír v oknech pestré květy, které dívky vystříhaly. Také po obou stranách vchodu do domu přilepili pruhy červeného papíru s novoročními blahopřáními. V domech rolníků jsou vylepeny podobizny předsedy Maoa a mnoho novoročních obrázků. Děti oblečené v nových šatech radostně poskakují kolem domů.

⁸² Viz poznámka 67.

Prozodická transkripce:

yèwǎn, nóngmínmen zai-yuànzili. nóngmínmen zai-yuànzili,
diǎnqile míngliàng-d dēnghuo, zhùhe-láinian liángshi,
gèngjia-feng¹shou. zhùhè láinian, liángshi gèngjia-fēngshōu.
nóngcunli, sìchu xiǎngqi biānpao₄sheng. nóngcunli, **sì**chu
xiǎngqi biānpao₄sheng, nóngmínmen-d jiāting. nóngmínmen-d,
jiāting-wǎnhuì, kāishǐ-le. céngjīng dānggo **sì**shi-duo-nián
gùgōng-d. céngjīng, dānggo **sì**shi-duo-nián gùgōng-d,
lǎo-nóngmín, lǐ-fùyǒu, jiāli jǔxingle wǎnhuì. zhei⁴-ge-zai
jiù-shèhuili, lian²-yi-zhǐ-di ye³-mei-yǒu-d lǎo-nóngmín,
yi¹jiuwǔlíng-nian, fēndaole wǔ-mǔ hǎo-dì, jiu-bu⁴-chou-chī
bu⁴-chou-chuān-le.

Znaky:

夜晚，农民们在院子里。农民们在院子里点起了明亮的灯火，祝贺来年粮食更加丰收。祝贺来年粮食更加丰收。农村里四处响起鞭炮声。农村里四处响起鞭炮声，农民们的家庭。农民们的家庭晚会开始了。曾经当过四十多年雇工的。曾经当过四十多年雇工的老农民李富有家里举行了晚会。这个在旧社会里连一指地也没有的老农民，一九五零年分到了五亩好地，就不愁吃不愁穿了。

Překlad:

Večer zemědělci na dvorech. Zemědělci na dvorech rozsvítili jasná světla <a> přejí si (navzájem), aby obilí příštího roku dalo ještě bohatší úrodu (*dosl.* bylo ještě hojnější). <A> přejí si (navzájem), aby obilí příštího roku dalo ještě bohatší úrodu (*dosl.* bylo ještě hojnější). Všude po vesnici se ozývají výstřely prskavek. Všude po vesnici se ozývají výstřely prskavek, domácnosti zemědělců. Všude po vesnici se ozývají výstřely prskavek a „rodinné večírky“ zemědělců začaly. Byl po více než čtyřicet let námezdním dělníkem. V rodině starého dělníka Li Fu-jou, který byl po více než čtyřicet let námezdním dělníkem, se konal <také> večírek. Tento starý rolník, který ve staré společnosti neměl ani píd' země, dostal r. 1950 přiděleno pět mou dobré půdy, takže nemá starost ani o jídlo, ani o oblečení.

Prozodická transkripce:

zicóng qùnián, ta-cānjiāle nóngyē-shēngchǎn hézuoshè,
jǐngkuàng jiù-gèng-hào-le, jīnnián-chūnjié, bì-wǎngnián,
guò-d **gèng**jiā fēngshēng. ta-mai³le-jiǔ, diǎnxīn, hē-táng,
lái-zhào¹dai kèrén. ta¹-d-línju, wáng-sānshěnr, yì-jiā-d,
wǎnhuì. ta¹-d-línju, wáng-sānshěnr yì-jiā-d wǎnhuì, yě-bì
wǎngnián kuàile. ta¹-zai-chéngshìli, zuogōng-d-érz. tā,
zai-chéngshìli, zuogōng-d érz-nǚer, dòu¹-zuo-huǒchē
gǎnlai-cānjiāle. ta¹men-dàilai xǔduō, chūnjié-lǐwu,
yóu-xiāngjiāo, júz, chéngz, gānz, shíliu, xìnggānr.

Znaky:

自从去年他参加了农业生产合作社，景况就更好了，今年春节⁸³比往年过得更加丰盛。他买了酒、点心和糖来招待客人。他的邻居王三婶一家的晚会。他的邻居王三婶一家的晚会也比往年快乐。她在城市里做工的儿子。她在城市里做工的儿子女儿都坐火车赶来参加了。他们带来许多春节礼物，有香蕉、橘子、橙子、柑子、石榴、杏干。

Překlad:

Od loňska, <kdy> vstoupil do zemědělského výrobního družstva, se <jeho> postavení ještě zlepšilo <a jeho> letošní novoroční svátek je ve srovnání s minulými léty ještě bohatší a štědrejší (*dosl.* letošní novoroční svátek tráví...). Koupil víno (lihovinu), zákusky a cukroví, aby uctil hosty. Večírek jeho sousedky, třetí tety Wangové. Večírek jeho sousedky, třetí tety Wangové, je také radostnější než v minulých letech. Její syn, pracující ve městě. Její syn a dcera (*popř.* synové a dcery *apod.*), kteří pracují ve městě, přijeli vlakem zúčastnit se <jej>. Přivezli mnoho novoročních dáreků; jsou <mezi nimi> banány, mandarinky, pomeranče, mandarinky kan-c', granátová jablka, sušené meruňky.

⁸³ Mluvčí nepřečetla slabiku 就 jiù.

Prozodická transkripce:

ta¹men-dàilai xǔduō, chūnjiē-lǐwù, you-xiāngjiāo, júz, chéngz, gānz, shíliu, xìnggānr xìngrénr, líz, hai²-you-xīn-d gēqu-chàngpiān. ta¹men-yí-miàn yǐnjiu₃, yi-miàn-tīng liúshengjī, fàngsong-gēqu. chūnjiē zhèi-tian, nóngmínmen **yī**-zǎo jiu-qǐlaile. jìjīng-d tiánye, bei-xiǎngliang-d biānpaosheng jīngxǐng. nánnan-nü³nü-d, nóngmín, dou-chuāndaiqi³ xīn-yī xīn-mào. lǐ-fuyǒu he-ta¹-d-qīz, dàizh-xiǎo-háiz xiāng-**máo**-zhuxi-xiàng xínglǐ. ta¹men shēnshen-gǎnji gong⁴chāndǎng, gei-nóngmínmen, dàilaile xìngfu-d sheng¹huo.

Znaky:

他们带来许多春节礼物，有香蕉、橘子、橙子、柑子、石榴、杏干、杏仁、梨子，还有新的歌曲唱片。他们一面饮酒，一面听留声机放送歌曲。春节这天，农民们一早就起来了。寂静的田野被响亮的鞭炮声惊醒。男男女女的农民都穿戴起新衣新帽。李富有和他的妻子带着小孩子向毛主席像⁸⁴行礼。他们深深感激共产党给农民们带来了幸福的生活。

Překlad:

Přivezli mnoho novoročních dárků; jsou <mezi nimi> banány, mandarinky, pomeranče, mandarinky kan-c', granátová jablka, sušené meruňky, mandle a hrušky a také gramofonové desky s novými písněmi. Popíjejí a přitom poslouchají písně z gramofonu (*dos.* poslouchají gramofon pouštějící písně). V samotný (*dosl.* v tento) den novoročního svátku rolníci vstávají velmi záhy. Tichá pole se prudce probouzejí hlučnými výstřely prskavek. Všichni rolníci, muži i ženy (*dosl.* mužští i ženští rolníci), si oblékají nové šaty a pokrývky hlavy. Li Fu-jou a jeho manželka vedou malé děti k podobizně předsedy Maoa složit poklonu. Jsou hluboce vděční komunistické straně <za to, že> přinesla rolníkům šťastný život.

⁸⁴ Viz poznámka 67.

Prozodická transkripce:

jùz. yī. dōngfāng-hóng zhei⁴-ge-gēqu, bu⁴jin-měi-ge
zhōngguoren hui-chàng, xǔduō wàiguó-péngyou yě-hui-chang⁴.
èr. wǒ-gen-ta¹ méi-you-shenme jiēchu. sān. yī²-wei-nóngmin
qiānzhi-yī⁴-tou-niú, lai-cānjiā he²zuoshè. sì. wo³men-gāng
ban¹dao xīn-fángzili, línjumen. wo³men-gāng bāndao
xīn-fángzili, línjumen jiù-dou-lai-wèn, yǒu-mei-you
shen²me-yao bāngmáng-d-shìr. wǔ. chūnjié-d-shi²hour,
jiājiahùhù, dou¹-zai-ménkǒurshang, diǎn-hóngdēng.
chūnjié-d-shi²hour, jiājiahùhù. chūnjié-d-shi²hour,
jiājiahùhù, dou¹-zai ménkǒurshang, diǎn-hóngdēng.

Znaky:

句子。一。《东方红》这个歌曲，不仅每个中国人会唱，许多外国朋友也会唱。
二。我跟他没有什么接触。三。一位农民牵着一头牛来参加合作社。四。我们刚
搬到新房子里，邻居们。我们刚搬到新房子里，邻居们就都来问有没有什么要帮
忙的事儿。五。春节的时候，家家户户都在门口上点⁸⁵红灯。春节的时候，家家
户户。春节的时候，家家户户都在门口上点⁸⁶红灯。

Překlad:

Věty. 1. Píseň „Na východě se rdí“ umí zpívat nejen každý Číňan, <ale> i umějí <ji>
zpívat mnozí naši zahraniční přátelé. 2. Nemám s ním žádné styky. 3. (Jeden) rolník chce
vstoupit (*dosl.* přichází, aby vstoupil) do družstva s jedním kusem hovězího dobytka
(*dosl.* veda jeden kus hovězího dobytka). 4. Sotva jsme se nastěhovali do nového domu,
sousedé. Sotva jsme se nastěhovali do nového domu, hned přišli všichni susedé a ptali
se, zda nepotřebujeme, aby nám v něčem pomohli (*dosl.* zda není nějaká záležitost, <v níž
by> bylo třeba pomoci). 5. Na Svátek jara rozžehují ve všech rodinách <při> vchodu
červené lampy. Na Svátek jara, rodiny. Na Svátek jara rozžehují ve všech rodinách <při>
vchodu červené lampy.

⁸⁵ Chyba čtení. Mluvčí zaměňuje 门口点上 ménkǒu diǎnshàng za 门口上点 ménkǒu shàngdiǎn.

⁸⁶ viz poznámka 85.

Prozodická transkripce:

fùxi-wèntí.

yī. chūxī nei-tian¹, jiā-jia zai-chuāngzhǐshang
tiēshang-shénme? èr. wūli zhāngtiēzh shénme? sān. yèwǎn
lǎo³baixìng zuo-shénme? sì. lǐ-fuyǒu-d shēnghuo,
jiěfàng-yìhòu yǒu³le shénme-biànhuà? wǔ. wáng sanshēnr-d
jiāli, lái²le shénme-rén²? liù. tā¹men-dàilái shénme-lǐwù?
qī. chūnjiē-zhēi-tian¹, nóngmínmen chuān-shénme-yī¹fu? bā.
tā¹men-wèi-shénme gǎnxiè gōng⁴chāndǎng hé-máo-zhǔxǐ?

Znaky:

复习问题。

一。除夕那天，家家在窗纸上贴上什么？二。屋里张贴着什么？三。夜晚老百姓做什么？四。李富有的生活解放以后有了什么变化？五。王三婶的家里来了什么人？六。他们带来了什么礼物？七。春节这天农民们穿什么衣服？八。他们为什么感谢共产党和毛主席？

Překlad:

Opakování.

1. Co v předvečer novoročního svátku ve všech domácnostech vylepují na papír v oknech? 2. Co je vylepeno v pokojích? 3. Co dělají lidé večer? 4. Jaké změny se udály v životě Li Fu-jou po osvobození? 5. Kdo všechno přišel do domu třetí tety Wangové? 6. Jaké přinesli dárky? 7. Jaké oblečení mají na sobě rolníci v den novoročního svátku? 8. Proč děkují komunistické straně a předsedovi Maovi?

3. Analýza

V této kapitole je pozornost věnována lineárnímu členění korpusu, typologii rytmického průběhu segmentů, jsou popsány výskyty jednotlivých typů u segmentů různých velikostí. Dále se analýza zaměřuje na pozici typů rytmických sledů v rámci kól a identifikuje nejproduktivnější kombinace rytmických sledů kól. Číselné hodnoty zjištěné v průběhu analýzy jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo.

Typologie rytmického průběhu segmentů i nejproduktivnější kombinace rytmických sledů kól jsou uvedeny s příklady ze samotné analýzy korpusu⁸⁷. Příklady jsou opatřeny číselným kódem pro zajištění snadné dohledatelnosti analyzovaných úseků. První číslo odpovídá číslu cvičení, druhé číslo části cvičení (text, věty, opakování⁸⁸), třetí číslo odkazuje k pořadí příkladové věty v rámci části cvičení. Čtvrté číslo odkazuje k pořadí kóla uvnitř věty a poslední číslo odpovídá pořadí segmentu v rámci kóla.⁸⁹

3.1 Lineární členění korpusu

Analyzovaný korpus se skládá ze 163 vět, které se na základě své prozodické realizace člení do 461 kól a 776 segmentů. V průměru je jedna věta tvořena 2,8 kóly a 4,8 segmenty. Vzorek obsahuje 2 304 slabik, průměrná délka věty je 14,1 slabiky. Nejkratší věty jsou tvořeny pouze jednou slabikou, ve všech případech se jedná o číselnou hodnotu. Nejdelší souvětí obsahuje 100 slabik.

Jeden kólon je v průměru tvořen 1,7 segmenty a 5 slabikami⁹⁰. Z tabulky č. 1 vyplývá, že nejproduktivnějšími kóly jsou kóla jednosegmentální, která se svými 234 výskytu zaujímají více než polovinu zkoumaného vzorku, třetina vzorku se skládá z kól tvořených dvěma segmenty. Troj- a vícesegmentální kóla zaujímají pouze šestinu analyzovaného vzorku.

⁸⁷ Průběžná analýza kól a segmentů je přiložena na CD.

⁸⁸ Viz kapitola 2.1 Metodologie.

⁸⁹ Například první věta první části cvičení 50.: |di~~wu~~shi-kè kèwén. | je tvořena jedním kólem a dvěma segmenty. Druhý segment: |kèwén| je opatřen číselným kódem 50_1_1_1_2.

⁹⁰ Toto zjištění neodpovídá výzkumu O. Švarného, viz kapitola 1.2 Rytmičké členění věty. Nižší průměrná délka segmentu může souviset s tím, že více než polovina kól je tvořena pouze jedním segmentem (viz tabulka č. 1: Lineární členění segmentů) a téměř třetina segmentů je dvojslabičných (viz tabulka č. 2: Lineární členění segmentů).

Velikost kóla	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 segment	234	50,8 %
2 segmenty	153	33,2 %
3 segmenty	62	13,4 %
4 segmenty	10	2,2 %
5 segmentů	2	0,4 %
Celkem	461	100 %

Tabulka č. 1: Lineární členění kól

Z lineárního členění segmentů plyne (viz tabulka č. 2), že ze 776 segmentů je více než třetina tvořena dvěma slabikami. Druhým nejčastějším typem jsou s 28,7 % trojslabičné segmenty a dvojciferné hodnoty relativní četnosti dosahují i čtyřslabičné segmenty s 22,4 %. Dvoj-, troj- a čtyřslabičné segmenty společně pokrývají více než 85 % analyzovaných cvičení. Jeden segment je v průměru tvořen třemi slabikami⁹¹. Nejdelší segment obsahuje osm slabik.

Velikost segmentu	Absolutní četnost	Relativní četnost
jednoslabičný	39	5,0 %
dvojslabičný	271	34,9 %
trojslabičný	222	28,7 %
čtyřslabičný	174	22,4 %
pětislabičný	62	8,0 %
šesti- a víceslabičný	8	1,0 %
Celkem	776	100

Tabulka č. 2: Lineární členění segmentů

3.2 Analýza segmentů

Ve zkoumaném vzorku lze identifikovat tři základní typy segmentů. Na základě počtu iktů (arží) se segmenty člení na jednoiktové, dvojičtové a trojičtové.

Ze 776 segmentů jsou nejproduktivnější jednoiktové segmenty, které zaujímají více než polovinu (65,8 %) korpusu. Třetina se vyznačuje dvěma iktovými slabikami. Výskyt tří arží je, s celkem devíti případy u pěti- a víceslabičných segmentů, ojedinělý (1,2 %).

Z celkového počtu 2 304 slabik je aržemi 1 050 (45,6 %) z nich. Z tabulky č. 3 vyplývá, že nejdominantnější v analyzovaném korpusu jsou dvojslabičné segmenty

⁹¹ Toto zjištění odpovídá výzkumu O. Švarného, viz kapitola 1.2 Rytmičké členění věty.

s jednou arzí, trojslabičné segmenty s jednou arzí a čtyřslabičné segmenty se dvěma arzemi. Tyto tři typy segmentů společně pokrývají 73,5 % cvičení.

Typ segmentu	Arze	Absolutní četnost	Relativní četnost
jednoslabičný	1	39	5,0 %
dvojslabičný	1	271	34,9 %
trojslabičný	1	163	21,0 %
	2	59	7,6 %
čtyřslabičný	1	38	4,9 %
	2	136	17,6 %
pětislabičný	2	58	7,5 %
	3	4	0,5 %
šesti- a víceslabičný	2	3	0,4 %
	3	5	0,6 %
Celkem		776	100 %

Tabulka č. 3: Zastoupení iktových slabik u segmentů různé velikosti

V následujících kapitolách je pozornost věnována typologii rytmického průběhu segmentů. Jsou vypsány výskyty jednotlivých typů u segmentů různých velikostí, tyto výskyty jsou doplněny příklady z analyzovaného vzorku. Počet uvedených příkladů závisí na množství zastoupení příslušného typu rytmické struktury segmentu. V tabulkách či grafech je typologie rytmických sledů a jejich četnost shrnuta.

3.2.1 Jednoslabičné segmenty

Jednou slabikou je v korpusu tvořeno celkem 39 segmentů, ve všech případech je slabika nositelem plně tónické iktové prominence. Jednoslabičné jednoiktové segmenty tvoří 5,0 % všech segmentů vzorku a 1,7 % všech slabik. Ve 34 případech se jedná o číselný údaj. V následujících dvou případech se jedná o spojku, ve dvou případech o podmět (vyjádřený osobním zájmenem a vlastním jménem) a u posledního výskytu se jedná o prepoziční sloveso. Jednoslabičné jednoiktové segmenty se nevyznačují žádným rytmickým průběhem a nejsou proto dále analyzovány.

3.2.2 Dvojslabičné segmenty

Dvojslabičné segmenty jsou vždy jednoiktové a mohou mít pouze ascendentní nebo descendentní rytmus. V korpusu se nachází 271 dvojslabičných jednoiktových segmentů, tyto segmenty tvoří 34,9 % všech segmentů vzorku.

1. Dvojslabičné jednoiktové segmenty s ascendentním rytmickým sledem

chú ² xī	(52_1_4_1_1)
zuìjìn	(50_3_5_1_1)
hui-chàng	(52_2_3_2_3)
yì-pián ⁴	(51_1_15_2_2)

2. Dvojslabičné jednoiktové segmenty s descendentním rytmickým sledem

yèwǎn	(52_3_7_1_1)
wǎngnián	(52_1_22_3_2)
lǐmian	(51_2_2_3_2)
deng ³ -guo ₂	(50_1_11_13_2)

Z tabulky č. 4 je patrné, že více než polovina (63,0 %) dvojslabičných jednoiktových segmentů je tvořena descendentním sledem, 37,0 % sledů je ascendentních. U obou typů rytmických sledů převládají segmenty tvořené kompozity nad segmenty tvořené syntagmaty. U ascendentního sledu se jedná o 70 případů kompozit a u descendentního sledu dosahuje počet výskytů kompozit téměř 90 % (151 výskytů).

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
ascendentní	100	37,0 %
descendentní	171	63,0 %
Celkem	271	100 %

Tabulka č. 4: Rytmické sledy dvojslabičných jednoiktových segmentů

3.2.3 Trojslabičné segmenty

Trojslabičné segmenty mohou být jednoiktové i dvojiktové. Z celkového počtu 222 trojslabičných segmentů se ve 163 případech jedná o trojslabičné jednoiktové segmenty, 59 výskytů je dvojiktových. Trojslabičné jednoiktové segmenty jsou zastoupeny rytmy: ascendentní jako celek, ascendentní s příklonkou, descendentní jako celek a descendentní s předklonkou. U trojslabičných dvojiktových segmentů se jedná o dvojiktové akronymické rytmy. Trojslabičné segmenty tvoří 28,6 % všech segmentů vzorku.

1. Rytmické sledy trojslabičných jednoiktových segmentů

I. Rytmické sledy ascendentní

a) Rytmické sledy ascendentní jako celek

he-běibù	(50_1_7_1_2)
----------	--------------

shi-píngyuán	(50_2_3_5_1)
hen-pǔsù	(51_1_12_3_1)
you-xiāngjiāo	(52_1_25_3_1)

b) Rytmické sledy ascendentní s příklonkou

shíjiān-lai	(51_1_6_1_2)
míngliàng-d	(52_1_11_2_2)
shūbàoli	(50_3_9_1_1)
chūfángli	(51_1_11_3_1)

II. Rytmické sledy descendentní

a) Rytmické sledy descendentní jako celek

dà -bu ₄ fen	(50_1_9_2_1)
biānpao ₄ sheng	(52_1_13_2_3)
nóngmīnmen	(52_1_5_1_2)
zhei ⁴ -ge-zai	(52_1_18_1_1)

b) Rytmické sledy descendentní s předklonkou

shi-rénkou	(50_1_6_3_1)
xīn-fángz	(51_3_7_1_2)
yi-tui ¹ kai	(51_2_10_1_1)
shi-píngyuan ₂	(50_1_7_4_1)

2. Akronymické rytmičné sledy trojslabičných dvojiktových segmentů

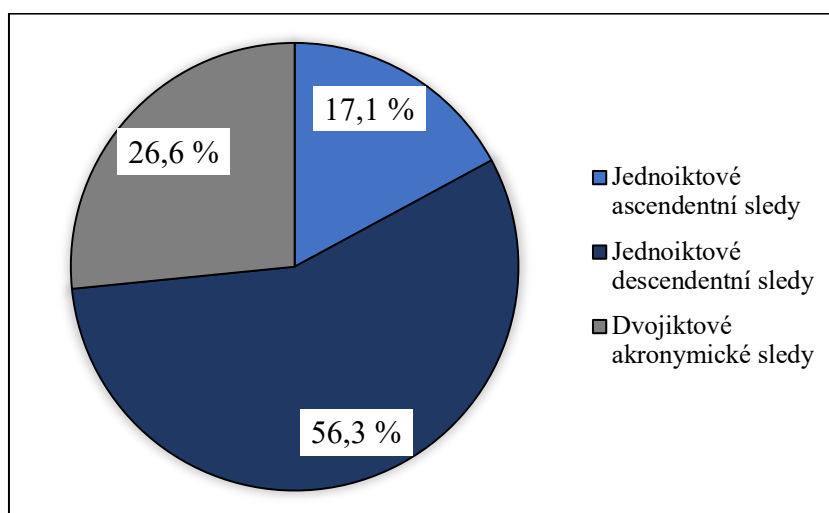
duō-shāndì	(50_1_7_2_1)
jiǎntizì	(50_3_9_2_3)
kètīngli ³	(51_2_9_1_1)
wo ³ men- gāng	(52_2_10_1_1)

Typ rytmičného sledu		Absolutní četnost	Relativní četnost
jednoiktový ascendentní	jako celek	16	7,2 %
	s příklonkou	22	9,9 %
jednoiktový descendentní	jako celek	68	30,6 %
	s předklonkou	57	25,7 %
dvojiktový akronymický		59	26,6 %
Celkem		222	100 %

Tabulka č. 5: Rytmičné sledy trojslabičných segmentů

Z celkového počtu 222 trojslabičných segmentů je iktus ve 30,6 % výskytů na první slabice a segment je realizován jako celek descendentně. Více než třetina trojslabičných jednoiktových segmentů (35,0 % ze 163 výskytů) je tvořena descendentním sledem s předklonkou. V analyzovaném vzorku je více než polovina předklonek trojslabičných segmentů tvořena jednoslabičným slovesem či adverbium.

Iktus trojslabičných dvojiktových segmentů se nachází na poslední a první slabice segmentu, rytmický sled těchto segmentů je vždy akronymický. Tento sled zaujímá, s celkovým počtem 59 výskytů, více než čtvrtinu trojslabičných segmentů. Ve 40 případech se jedná o akronymický rytmus, kde je slabikou s největší prominencí druhá iktová slabika⁹². V přibližně třetině případů (19 výskytů) se jedná o obrácený akronymický rytmus, kde je nositelem největší prominence první slabika segmentu.

Graf č. 1: Rytmy trojslabičných segmentů

Z grafu č. 1 je patrné, že pokud nejsou trojslabičné jednoiktové rytmické sledy rozděleny na sledy descendentní jako celek a descendentní s předklonkou, resp. ascendentní jako celek a ascendentní s příklonkou, více než polovina (56,3 %) všech trojslabičných segmentů je tvořena jednoiktovými descendentními sledy. Více než jednu čtvrtinu (26,6 %) zaujímají dvojiktové akronymické sledy. Nejméně početné jsou u trojslabičných segmentů jednoiktové ascendentní sledy.

Problematické bylo určení trojslabičných kompozit, u nichž je nositelem iktu druhá slabika prvního dvojslabičného kořene, např. dōngnán 'ou₁, které se v korpusu nachází pod číslem 50_1_11_18_1. Při vyhodnocení podobných typů segmentů se zohledňovala

⁹² Tj. poslední slabika segmentu, viz akronymické pravidlo v kapitole 1.4 Sedm stupňů prominence.

hranice mezi oběma kořeny. Zmíněný segment byl vyhodnocen jako ascendentní sled s příklonkou.

3.2.4 Čtyřslabičné segmenty

V analyzovaném korpusu se nachází 174 čtyřslabičných segmentů, 38 z nich je jednoiktových a 136 dvojiktových. V rámci čtyřslabičných jednoiktových segmentů jsou zastoupeny rytmické sledy ascendentní s příklonkou, descendentní jako celek, descendentní s předklonkou a sledy tvořené kombinací ascendentního a descendentního sledu. Čtyřslabičné dvojiktové segmenty jsou ve vzorku tvořeny rytmickými sledy akronymickými jako celek, akronymickými s předklonkou, akronymickými s příklonkou a sledy vzniklými kombinací dvou descendentních sledů či kombinací dvou ascendentních sledů. Čtyřslabičné segmenty tvoří 22,4 % všech segmentů vzorku.

1. Rytmické sledy čtyřslabičných jednoiktových segmentů

I. Rytmické sledy ascendentní s příklonkou

zai-yí bàn -d	(50_3_9_1_1)
xin-sùshè-ba	(51_2_5_7_3)

II. Rytmické sledy descendentní

a) Rytmické sledy descendentní jako celek

zhōngdian-d-shi	(50_3_15_1_2)
nóngmínmen-d	(52_1_14_3_1)

b) Rytmické sledy descendentní s předklonkou

yí- xiǎo -bùfen	(50_2_5_3_1)
cong- gēn benshang	(51_1_19_1_2)
bei-xiǎngliang-d	(52_1_29_2_1)
zong-chōubuchu	(51_1_5_5_1)

III. Rytmické sledy vzniklé kombinací ascendentního a descendentního sledu

diyī-shāchang	(51_1_3_1_1)
---------------	--------------

2. Rytmické sledy čtyřslabičných dvojiktových segmentů

I. Rytmické sledy akronymické

a) Rytmické sledy akronymické jako celek

gé wai-gāoxìng	(52_1_5_2_1)
-----------------------	--------------

mǎ ⁴ le-yi-dun ⁴	(50_3_13_3_2)
gēqu-chàngpiān	(52_1_26_10_2)
yī ⁴ -jian-fàntīng	(51_1_10_3_1)

b) Rytmické sledy akronymické s předklonkou

you-zìlaishuǐ	(51_1_11_4_1)
zong-chōubuchū	(51_1_6_1_1)
he-chūcangshì ⁴	(51_1_10_7_2)
jiu-bu ⁴ -chou-chī	(52_1_18_5_1)

c) Rytmické sledy akronymické s příklonkou

zhōngguoren ² -d	(51_1_20_3_1)
bu ⁴ -chou-chuān-le	(52_1_18_5_2)

II. Rytmické sledy vzniklé kombinací dvou descendentních sledů

liǎng-ci-diànhuà	(51_2_3_1_2)
shēnshen-gǎnji	(52_1_32_1_2)
zhei ⁴ -zhong-xìngfu	(51_1_17_1_2)
gèngjiā-fēng ¹ shou	(52_1_11_4_1)

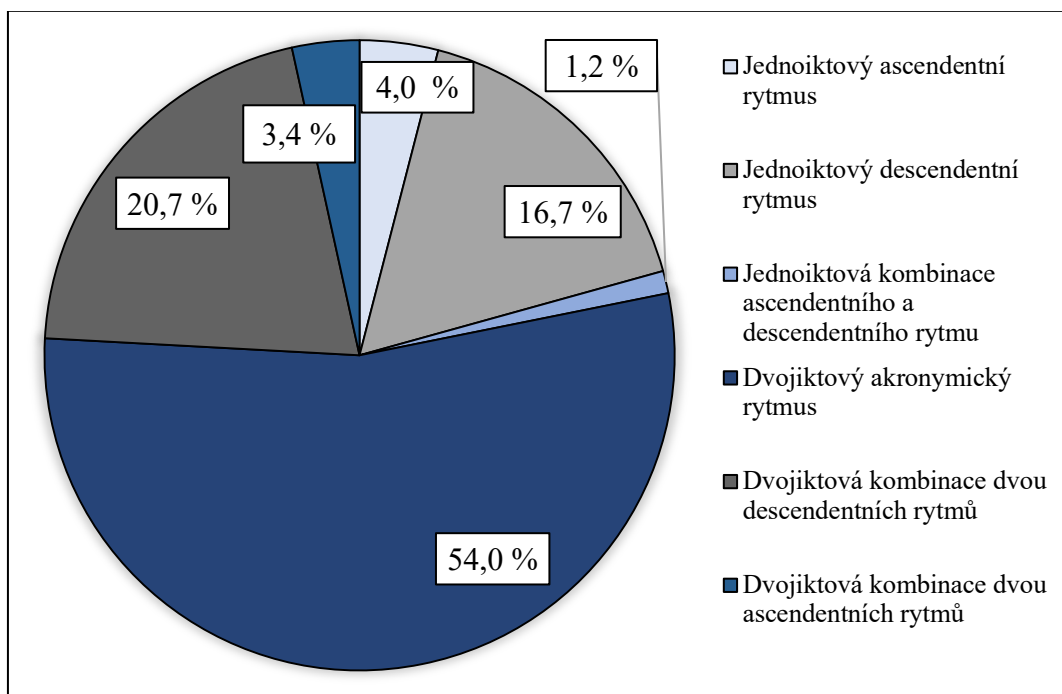
III. Rytmické sledy vzniklé kombinací dvou ascendentních sledů

dagē-dasǎo	(51_1_9_2_1)
baojiāliya ²	(50_1_12_3_1)

Z grafu č. 2 vyplývá, že jednoiktové segmenty zaujímají s celkovým počtem 38 položek pouze 21,9 % čtyřslabičných segmentů. Nejčastěji se jedná o segmenty tvořené descendentním sledem s předklonkou (12,1 %, viz tabulka č. 6). Ve všech případech ascendentního rytmu (pouze 7 výskytů) se jedná o jednoiktový ascendentní sled s příklonkou. V analyzovaném vzorku se objevily pouze dva případy čtyřslabičných jednoiktových segmentů vzniklých kombinací ascendentního a descendentního sledu.

Dvojičtové segmenty zaujímají více než tři čtvrtiny (78,1 %) čtyřslabičných segmentů. Nejčastěji se (celkem 94 výskytů) jedná o segmenty tvořené rytmickým sledem s akronymickou strukturou. Trojslabičné akronymické struktury s předklonkou či příklonkou se u čtyřslabičných segmentů objevily pouze ve dvaceti případech (11,5 %).

Ze všech výskytů čtyřslabičných segmentů s akronymickou strukturou se ve 23 případech jedná o obrácený akronymický rytmus, kde je nositelem největší prominence první slabika segmentu.

Graf č. 2: Rytmy čtyřslabičných segmentů

Rytmický sled vzniklý kombinací dvou descendentních sledů je druhým nejčastějším typem rytmického sledu dvojiktových čtyřslabičných segmentů. Tímto sledem je, se 36 výskyty, tvořena více než čtvrtina dvojiktových segmentů.

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
jednoiktový ascendentní s příklonkou	7	4,0 %
jednoiktový descendentní jako celek	8	4,6 %
jednoiktový descendentní s předklonkou	21	12,1 %
jednoiktová kombinace ascendentního a descendentního rytmu	2	1,2 %
dvojiktový akronymický jako celek	74	42,5 %
dvojiktový akronymický s předklonkou	15	8,6 %
dvojiktový akronymický s příklonkou	5	2,9 %
dvojiktová kombinace dvou descendentních rytmů	36	20,7 %
dvojiktová kombinace dvou ascendentních rytmů	6	3,4 %
Celkem	174	100 %

Tabulka č. 6: Rytmické sledy čtyřslabičných segmentů

Předklonkou předcházející sledu čtyřslabičného segmentu je nejčastěji prepoziční sloveso, příklonkou strukturní sloveso.

3.2.5 Pětislabičné segmenty

Z celkového počtu 62 pětislabičných segmentů je 58 dvojiktových a pouze 4 trojiktové. V rámci rytmických sledů dvojiktových pětislabičných segmentů jsou zastoupeny: kombinace dvou descendentních sledů, kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou, rytmus akronymický jako celek, akronymický s předklonkou, akronymický s příklonkou či akronymický s předklonkou i příklonkou, kombinace dvou ascendentních sledů a dvojiktová kombinace ascendentního a descendentního sledu. Ve všech čtyřech případech rytmických sledů trojiktových pětislabičných segmentů se jedná o rytmus akronymický jako celek. Pětislabičné segmenty tvoří 8,0 % všech segmentů korpusu.

1. Rytmičké sledy pětislabičných dvojiktových segmentů

I. Rytmičké sledy vzniklé kombinací descendentních sledů

a) Rytmičké sledy vzniklé kombinací dvou descendentních sledů

|xìngfu-**shēng**huo-d| (51_2_13_1_2)

|zhōngguo-gōngren-d| (51_2_15_5_1)

|zhì³-jì-**yǎ**zhou-d| (50_1_5_3_1)

|chūnjiē-d-shì²hour| (52_2_12_1_1)

b) Rytmičké sledy vzniklé kombinací dvou descendentních sledů s předklonkou

|you-chōushuimǎtong| (51_2_7_6_1)

|wo-kàndào-zhèi⁴-zhong| (51_2_13_1_1)

II. Rytmičké sledy akronymické

a) Rytmičké sledy akronymické jako celek

|chūbanle-xǔduō| (50_3_4_1_3)

|xiàoxìxi-d-shuō¹| (51_1_9_7_1)

b) Rytmičké sledy akronymické s předklonkou

|you-luò²maniyá| (50_1_12_2_1)

|you-**shén**me-guójīā| (50_4_13_2_1)

c) Rytmičké sledy akronymické s příklonkou

|rúlinwàishǐ-d| (50_3_4_6_1)

|wúyi-buzhì-d| (51_2_15_7_1)

d) Rytmické sledy akronymické s předklonkou i příklonkou

|zai-běiwendàizhong| (50_1_9_3_1)

|diwūshi'yī-ke| (51_1_1_1_1)

III. Rytmické sledy vzniklé kombinací dvou ascendentních sledů

|xiūjiànle-yi-dong⁴| (51_1_3_2_2)

IV. Rytmické sledy vzniklé kombinací ascendentního a descendentního sledu

|zuogōng-d-érz| (52_1_23_2_1)

|hǎokàn-d-dong¹xi| (51_3_11_2_2)

2. Rytmické sledy pětislabičných trojiktových segmentů

I. Rytmické sledy akronymické

|ta¹-d-xīn-sushè| (51_3_16_1_3)

|qiānzh-yi⁴-tou-niú| (52_2_7_1_2)

Typ rytmičkého sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
dvojiktová kombinace dvou descendentních sledů	15	24,2 %
dvojiktová kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou	5	8,1 %
dvojiktový akronymický jako celek	9	14,5 %
dvojiktový akronymický s předklonkou	7	11,3 %
dvojiktový akronymický s příklonkou	9	14,5 %
dvojiktový akronymický s předklonkou i příklonkou	7	11,3 %
dvojiktová kombinace dvou ascendentních sledů	2	3,2 %
dvojiktová kombinace ascendentního a descendentního sledu	4	6,5 %
trojiktový akronymický jako celek	4	6,4 %
Celkem	62	100 %

Tabulka č. 7: Rytmické sledy pětislabičných segmentů

Dva ikty lze identifikovat u 93,6 % z celkového počtu 62 pětislabičných segmentů. Více než polovina všech pětislabičných segmentů je tvořena sledy s akronymickou strukturou. U jednotlivých variací akronymických struktur lze z hlediska frekvence

výskytu pozorovat relativně rovnoměrné zastoupení: v devíti případech se jedná o akronymickou strukturu s rozložením iktů na poslední a první slabice, v sedmi případech o spojení akronymické struktury s předklonkou, v devíti případech o spojení akronymické struktury s příklonkou a v sedmi případech o spojení akronymické struktury s předklonkou i příklonkou.

Druhým nejprominentnějším rytmickým uspořádáním dvojiktových pětislabičných segmentů je kombinace dvou descendentních sledů. Tento rytmický sled zaujímá necelou třetinu (32,3 %)⁹³ tohoto typu segmentů. V analyzovaném vzorku se vyskytují pouze 2 případy pětislabičných segmentů tvořených kombinací dvou ascendentních sledů.

U pětislabičných dvojiktových segmentů lze identifikovat čtyři dvojiktové kombinace ascendentního a descendentního sledu, mezi něž je vložena atonická slabika, díky níž nedochází k sousedství arzí.

V analyzovaném vzorku se nachází pouze čtyři pětislabičné trojiktové segmenty. Ve všech případech se jedná o trojiktový akronymický rytmus, iktus je vždy na poslední, první a třetí slabice.

Z hlediska frekvence výskytu jsou nejčastější předklonkou předcházející sledu pětislabičného segmentu slovesa existence a prepoziční slovesa. Příklonky jsou nejčastěji strukturní slove a záložky.

Diskutabilní je vyhodnocení rytmického sledu segmentu *dàizh-xiǎo-háiz*, které se v korpusu nachází pod číslem 52_1_31_2_1, a jeho možností transfigurace na *dàizh-xiǎo-háir*. Mluvčí s největší pravděpodobností zamýšlela realizovat druhou zmíněnou variantu na základě akronymického pravidla⁹⁴, ale při tvorbě nahrávky přečetla variantu první. Výskyt lze vyhodnotit jako akronymický sled s příklonkou i jako kombinaci dvou descendentních sledů.

3.2.6 Šesti- a víceslabičné segmenty

Ve zkoumaném korpusu se nachází celkem osm šesti- a víceslabičných segmentů. V šesti případech se jedná o šestislabičné segmenty, ve vzorku se dále nachází jeden sedmislabičný a jeden osmislabičný segment. Vzhledem k nízkému počtu výskytů byly

⁹³ Jsou zahrnuty i výskyt, kde dvěma descendentním sledům předchází předklonka.

⁹⁴ Viz kapitola 1.4 Sedm stupňů prominence.

tyto segmenty sloučeny do jedné kategorie. V rámci rytmických sledů dvojiktových segmentů jsou zastoupeny sledy vzniklé kombinací dvou descendentních sledů, kombinací dvou descendentních sledů s předklonkou a dvojiktové akronymie jako celek. U trojiktových segmentů se vyskytují různé typy akronymických struktur. Šesti- a víceslabičné segmenty tvoří pouze 1,0 % všech segmentů analyzovaných cvičení a závěry vyplývající z analýzy jejich rytmických sledů nemohou být zobecněny.

1. Rytmické sledy šesti- a víceslabičných dvojiktových segmentů

I. Rytmické sledy vzniklé kombinací descendentních sledů

a) Rytmické sledy vzniklé kombinací dvou descendentních sledů

|wòshìli-d-chuángshang| (51_3_14_1_1)

b) Rytmické sledy vzniklé kombinací dvou descendentních sledů s předklonkou

|zai-gōngren-**shēng**huo-d| (51_2_15_3_1)

II. Rytmické sledy akronymické

|nóngcunli-d-chūnjié| (52_1_3_1_1)

2. Rytmické sledy šesti- a víceslabičných trojiktových segmentů

I. Rytmické sledy akronymické

a) Rytmické sledy akronymické jako celek

|jiékesīluofākè| (50_2_6_6_1)

b) Rytmické sledy akronymické s příklonkou

|jiékesīluofá**kè**-d| (50_3_15_2_1)

c) Rytmické sledy akronymické s předklonkou i příklonkou

|shì-jiékesī¹luofá**kè**-d| (50_3_16_2_1)

Dvěma ikty se vyznačují tři z osmi šesti- a víceslabičných segmentů. Ve všech případech se jedná o šestislabičné segmenty. Ve dvou výskytech se jedná o dvojiktovou kombinaci dvou descendentních sledů, jednomu z těchto případů předchází předklonka. Dvojiktová akronymie s iktem na poslední a první slabice se objevuje v posledním případě dvojiktových šestislabičných segmentů.

Z tabulky č. 8 lze vyčíst, že zbývajících pět výskytů je trojiktových (62,5 %). Ve všech případech je rytmický sled tvořen akronymickou strukturou. Tři z těchto výskytů se skládají z akronymického rytmického sledu s ikty na poslední, první a třetí

slabice. Sedmislabičný segment je nositelem akronymické struktury s příklonkou a osmislabičný segment akronymické struktury s předklonkou i příklonkou.

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
dvojiktová kombinace dvou descendentních sledů	1	12,5 %
dvojiktová kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou	1	12,5 %
dvojiktová akronymie jako celek	1	12,5 %
trojiktová akronymie jako celek	3	37,5 %
trojiktová akronymie s příklonkou	1	12,5 %
trojiktová akronymie s předklonkou i příklonkou	1	12,5 %
Celkem	8	100 %

Tabulka č. 8: Rytmičké sledy šesti- a víceslabičných segmentů

3.2.7 Celkové zastoupení rytmických sledů segmentů

V tabulce č. 9 jsou shrnuty výsledky získané analýzou segmentů a ukazují celkové zastoupení rytmických sledů. Více než polovina (63,1 %) všech jednoiktových segmentů je tvořena descendencí. Čtvrtina všech analyzovaných segmentů se vyznačuje akronymickou strukturou, se 143 výskyty je pak nejproduktivnější dvojiktová akronymie s iktem na poslední a první slabice, která v rámci všech akronymických struktur pokrývá téměř tři čtvrtiny. Ascendence zaujímá téměř pětinu segmentů. U ascendence je nejproduktivnějším rytmickým sledem s celkovým počtem 116 výskytů jednoiktový ascendentní sled jako celek.

Segmenty se třemi nejproduktivnějšími typy rytmů (jednoiktová descendence jako celek, dvojiktová akronymie jako celek a jednoiktová ascendence jako celek) zaujímají 65,1 % analyzovaného korpusu.

Typ	Počet	Podtypy	Ikty	Absolutní četnost	Relativní četnost
akronymie	195 25,1 %	akronymie jako celek	2	143	18,4 %
		akronymie jako celek	3	7	0,9 %
		akronymie s předklonkou	2	22	2,8 %
		akronymie s příklonkou	2	14	1,8 %
		akronymie s příklonkou	3	1	0,1 %
		akronymie s předklonkou i příklonkou	2	7	0,9 %
		akronymie s předklonkou i příklonkou	3	1	0,1 %
descendence	383 49,4 %	jeden sled	1	247	31,8 %
		jeden sled s předklonkou	1	78	10,1 %
		dva sledy	2	52	6,7 %
		dva sledy s předklonkou	2	6	0,8 %
ascendence	153 19,7 %	jeden sled	1	116	14,9 %
		jeden sled s příklonkou	1	29	3,7 %
		dva sledy	2	8	1,0 %
ostatní	45 5,8 %	jednoslabičné	1	39	5,0 %
		ascendentní a descendentní	1	2	0,3 %
		ascendentní a descendentní	2	4	0,5 %

Tabulka č. 9: Celkové zastoupení rytmických sledů

3.3 Analýza kól

Analýza segmentů představuje výchozí bod pro výzkum kól. V analyzovaném vzorku se nachází 461 kól, vyskytují se kóla tvořená jedním až pěti segmenty. Jak vyplývá z tabulky č. 1, více než polovina všech kól je jednosegmentálních, třetina kól je tvořena dvěma segmenty. V průměru jsou kóla tvořena 1,7 segmenty.

Následující část analýzy se věnuje pozici typů rytmických sledů v rámci kól a identifikuje nejproduktivnější kombinace rytmických sledů.

3.3.1 Pozice typů rytmických sledů v rámci kól

Analýza pozice typů rytmických sledů v rámci kól vychází z výzkumu O. Švarného, podle kterého bylo příznačné rozmístění ascendentních a descendentních segmentů v rámci kóla ve dvojí pozici, a to na začátku či uvnitř kóla na jedné straně, a na konci kóla

na straně druhé. Pokud je kólon tvořen pouze jedním segmentem, chápal O. Švarný jeho pozici jako pozici na konci kóla.⁹⁵ Segmenty se při analýze pozice jednoiktových ascendentních a descendentních sledů a dvojiktových akronymických segmentů počítaly bez ohledu na počet slabik a případnou přítomnost předklonky či příklonky. Jiné sledy nebyly do analýzy pozice typů rytmických sledů v rámci kól zahrnuty.

Typ rytmického sledu	Pozice na začátku nebo uvnitř kóla	Pozice na konci kóla
jednoiktový ascendentní	50 (34,5 %)	95 (65,5 %)
jednoiktový descendentní	179 (55,1 %)	146 (44,9 %)
dvojiktový akronymický	47 (25,3 %)	139 (74,7 %)

Tabulka č. 10: Pozice sledu v kólu

Z celkového počtu 145 jednoiktových ascendentních sledů jsou téměř dvě třetiny segmentů v pozici na konci kóla a 34,5 % v pozici na začátku nebo uvnitř kóla. U jednoiktových descendentních sledů naopak převládají segmenty v pozici na začátku či uvnitř kóla (55,1 %). Téměř tři čtvrtiny dvojiktových akronymických rytmických sledů se nachází na pozici na konci kóla. Tato zjištění korespondují s výzkumem O. Švarného.⁹⁶

3.3.2 Rytmické uspořádání kól

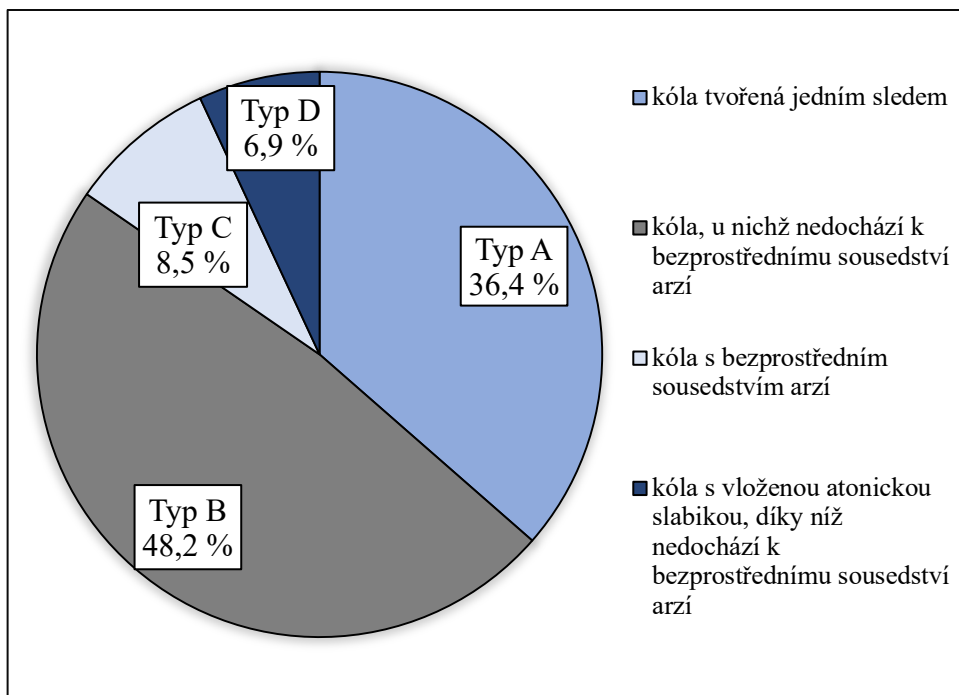
V korpusu se nachází 962 sledů⁹⁷, jeden kólon je v průměru tvořen 2,1 sledy. Jednotlivá kóla byla rozdělena do čtyř typů: kóla tvořená jedním sledem (typ A); kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí (typ B); kóla s bezprostředním sousedstvím arzí (typ C) a kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí (typ D).

Graf č. 3 představuje zastoupení všech typů kól v rozsahu celého korpusu. Nejproduktivnějším typem kól (téměř polovina vzorku) jsou kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Více než třetina všech kól je tvořena jedním sledem.

⁹⁵ Švarný 1998, s. 33.

⁹⁶ Švarný 1998, s. 33 a 42.

⁹⁷ Počet sledů zahrnuje i liché iktové slabiky, které se považují za samostatné jednoslabičné segmenty.

Graf č. 3: Typy kól

Níže jsou podrobněji popsány jednotlivé typy kól, doplněné o příklady. Příklady z analyzovaného vzorku jsou uvedeny s grafickými značkami⁹⁸ použitými pro vyznačení rytmické struktury kól.

3.3.2.1 Kóla tvořená jedním sledem

Kóla tvořená jedním sledem mohou být tvořena rytmickým sledem ascendentním, descendentním, akronymickým, případně se mohou skládat z liché slabiky. V korpusu se nachází 38 lichých slabik a 130 kól tvořených jedním sledem.

1. Kóla tvořená jedním ascendentním sledem

/° |kāishǐ-le| (52_1_15_3)

/ |shi-píngyuán| (50_2_3_5)

2. Kóla tvořená jedním descendentním sledem

°\ |you-yīngguo| (50_2_6_11)

\ |zhuōzishang| (51_1_14_1)

3. Kóla tvořená jedním akronymickým sledem

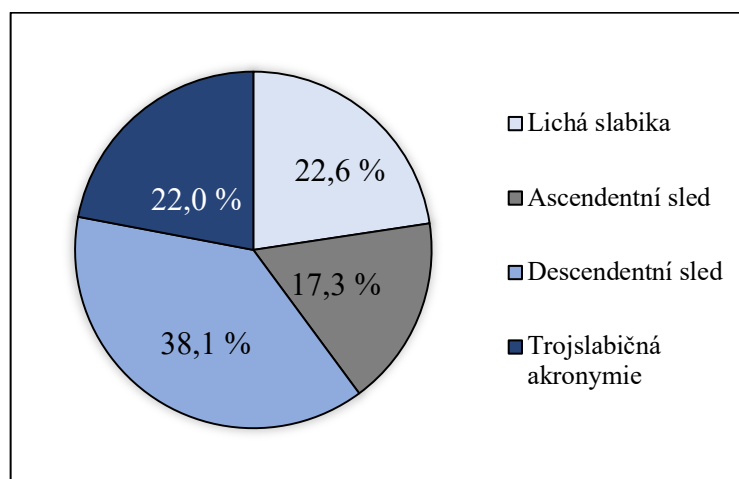
V |hónglǒumèng| (50_3_4_5)

⁹⁸ Viz Seznam zkratk a symbolů.

4. Kóla tvořená lichou slabikou

| | | yī | (50_1_2_1)

| | | hé | (51_1_13_3)

Graf č. 4: Kóla tvořená jedním sledem

Z grafu č. 4 je patrné, že téměř dvě pětiny kól tvořených jedním sledem mají descendentní rytmus. Trojslabičné akronymické struktury a liché iktové slabiky s téměř totožnou frekvencí výskytu (37 trojslabičných akronymických struktur a 38 lichých iktových slabik) zaujímají každá více než 22 %.

3.3.2.2 Kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí

V analyzovaném vzorku se nachází celkem 222 kól, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Kóla jsou tvořena opakujícími se ascendentními sledy, opakujícími se descendentními sledy a akronymickými modely (jednoduchá akronymická struktura, akronymická struktura s opakujícím se descendentním sledem, akronymická struktura s opakujícím se ascendentním sledem či akronymická struktura s opakujícím se descendentním i ascendentním sledem). Mezi jednotlivé sledy mohou být vloženy předklonky či příklonky, které nenarušují rytmickou strukturu kóla.

1. Kóla tvořená opakujícími se ascendentními sledy

// | jiǎngqí jiǎngzhuàng | (51_2_9_4)

//° | zuìjìn xiūjiànle-yi-dong⁴ | (51_1_3_2)

2. Kóla tvořená opakujícími se descendentními sledy

\\	sìchu xiǎngqi biānpao ₄ sheng	(52_1_14_2)
°\\	ta-dǎle liǎng-ci-diànhua	(51_2_3_1)

3. Kóla tvořená akronymickými modely

a) Kóla tvořená jednoduchou akronymickou strukturou

°V	jiu-kàndao yi-pian ⁴	(51_2_10_2)
V	fùxi-wèntí	(52_3_1_1)

b) Kóla tvořená akronymickou strukturou s opakujícími se descendentními sledy

\\V	nàli-d-qi ² hou zen ³ me-yàng	(50_4_5_1)
°\\	wo-zōngsuan qùle-yi-tang ⁴	(51_2_4_2)

c) Kóla tvořená akronymickou strukturou s opakujícími se ascendentními sledy

V//	ā'erbaniyá he-xīlà wu-guo ²	(50_2_6_24)
°V/°	zong-chōubuchū shíjiān-lai	(51_1_6_1)

d) Kóla tvořená akronymickou strukturou s opakujícími se descendentními i ascendentními sledy

\\V	jiékesīluofākè wu-guo ²	(50_2_6_6)
\\V/°	dānggo sìshì-duo-nián gùgōng-d	(52_1_17_2)

4. Jiné

/\	diyī-shāchang	(51_1_3_1)
----	---------------	------------

Z tabulky č. 11 plyne, že z celkového počtu 222 kól, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí, je nejčastějším typem rytmického sledu opakující se descendentní sled. Ten se svými 75 výskyty zaujímá třetinu tohoto typu kóla. Pětinu tvoří kóla s jednoduchou akronymickou strukturou, třetím nejproduktivnějším typem rytmického sledu je s 52 výskyty (23,4 %) akronymická struktura s opakujícími se descendentními sledy. Do kategorie „jiné“ jsou zařazena dvě kóla tvořená jednoiktovými segmenty, u nichž za ascendentním typem rytmického sledu přímo následuje descendentní sled.

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
opakující se ascendentní sledy	11	5,0 %
opakující se descendentní sledy	75	33,8 %
jednoduchá akronymická struktura	57	25,7 %
akronymická struktura s opakujícími se DE ⁹⁹ sledy	52	23,4 %
akronymická struktura s opakujícími se AS sledy	19	8,5 %
akronymická struktura s opakujícími se DE i AS sledy	6	2,7 %
jiné	2	0,9 %
Celkem	222	100 %

Tabulka č. 11: Kóla, u nichž nedochází k přímému sousedství arží

3.3.2.3 Kóla s bezprostředním sousedstvím arží

V korpusu se nachází 39 kól s bezprostředním sousedstvím arží. Mezi typy rytmických sledů tohoto typu kól se v analyzovaném vzorku nachází kóla s minimálně jedním ascendentním a minimálně jedním descendentním sledem; kóla s minimálně jedním ascendentním sledem a akronymickou strukturou; kóla s akronymickou strukturou a minimálně jedním descendentním sledem či kóla vzniklá kombinací dvou akronymických struktur.

1. Kóla s kombinací ascendentního a descendentního sledu

/+\ |wo-hǎoxīn hǎoyi-d| (50_3_13_1)

/+\ |lìngwài hái-you-shen²me| (51_3_9_1)

2. Kóla s kombinací ascendentního sledu a akronymické struktury

/+V |yi-miàn-tīng liúshengjī| (52_1_27_2)

/+\V |yue-wǔyì èrqian liùbai-duo-wan⁴| (50_2_2_2)

3. Kóla s kombinací akronymické struktury a descendentního sledu

V+\ |yi⁴dalì sǎn-guo| (50_1_11_17)

V+\ |dōngfāng-hóng zhei⁴-ge-gēqu| (52_2_3_1)

⁹⁹ Viz Seznam zkratk a symbolů.

4. Kóla s kombinací dvou akronymických struktur

V+V |yígong-you³ jǐ-jian-fáng| (51_3_7_2)

V+V |yígong-you³ duóshao-fangjian¹| (51_3_6_2)

5. Jiné

°V+V+V |zong-chōubuchu shíjiān
lai²-qu-fǎngwèn ta¹men-d-xīnjū| (51_2_3_5)

Dle tabulky č. 12 je nejproduktivnějším rytmickým sledem kól s bezprostředním sousedstvím arzí kombinace dvou akronymických struktur (28,2 %). Akronymické struktury s minimálně jedním descendentním sledem zaujímají čtvrtinu tohoto typu kól, s počtem devíti výskytů následuje sled tvořený minimálně jedním ascendentním sledem a akronymickou strukturou. Do kategorie „jiné“ jsou zařazena kóla s větším sousedstvím iktů.

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
dvě akronymické struktury	11	28,2 %
ascendentní sled + akronymická struktura	9	23,1 %
akronymická struktura + descendentní sled	10	25,6 %
ascendentní + descendentní sled	7	18,0 %
jiné	2	5,1 %
Celkem	39	100 %

Tabulka č. 12: Kóla s bezprostředním sousedstvím arzí

3.3.2.4 Kóla s atonicou slabikou vloženou mezi dvě arze

V analyzovaném korpusu se nachází 32 kól s vloženou atonicou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Ve vzorku se vyskytly tyto rytmické vzorce: kóla s minimálně jedním ascendentním a minimálně jedním descendentním sledem; kóla s minimálně jedním ascendentním sledem a akronymickou strukturou; kóla s akronymickou strukturou a minimálně jedním descendentním sledem či kombinace dvou akronymických struktur.

1. Kóla s kombinací ascendentního a descendentního sledu

/°\ |cèsuǒ he-chūcangshì| (51_2_6_7)

/°\ | zuogōng-d érz-nǚer | (52_1_24_3)

2. Kóla s kombinací ascendentního sledu a akronymické struktury

/°V | ōuzhōu you-**něi**-xie-guójiā | (50_4_7_1)

/°V | cèsuǒ he-chūcāngshì⁴ | (51_1_10_7)

3. Kóla s kombinací akronymické struktury a descendentního sledu

\V° | **yè**wǎn lao³baixìng zuo-shénme | (52_3_7_1)

V° | diǎnqǐle míngliàng-d dēnghuó | (52_1_11_2)

4. Kóla s kombinací dvou akronymických struktur

V°V | rúlinwàishǐ-d xīn-bānbēn³ | (50_3_5_9)

\V°V | jiékesīluofá**kè**-d yùndongyuán | (50_3_15_2)

Kól s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí, se v korpusu nachází pouhých 6,9 % (viz graf č. 3). Polovina těchto kól, jak je vidět z tabulky č. 13, je tvořena kombinací akronymické struktury a descendentního sledu. Druhou nejčastější kombinací je se sedmi výskyty kombinace ascendentního a descendentního sledu.

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
dvě akronymické struktury	4	12,5 %
ascendentní sled + akronymická struktura	5	15,6 %
akronymická struktura + descendentní sled	16	50,0 %
ascendentní + descendentní sled	7	21,9 %
Celkem	32	100

Tabulka č. 13: Kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské diplomové práce bylo vytvoření prozodické transkripce k nahrávkám cvičení 50 – 52 druhého dílu učebnice *Úvod do hovorové čínštiny* a následné provedení prozodické analýzy těchto cvičení. V teoretické části byly definovány pojmy nutné k pochopení samotné analýzy.

Výsledný korpus se sestává ze 163 vět, 461 kól, 776 segmentů a 2 304 slabik. Jedna věta je v průměru tvořena 2,8 kóly, 4,8 segmenty a 14,1 slabikami. Jeden kólon je v průměru tvořen 1,7 segmenty a 5,0 slabikami. Průměrná délka segmentu je 3,0 slabik.

Z hlediska výskytu jednotlivých typů prominence slabik je zdůrazněně tónických slabik 2,2 %, plně tónických slabik 44,4 %, oslabeně tónických slabik 16,3 % a atónických slabik je 37,1 %. V korpusu je redukováno celkem 53,4 % tónů plně tónických slabik ve prospěch oslabeně tónických, případně atónických slabik. Tato skutečnost potvrzuje tezi, že ačkoliv je čínština stále ještě tónovým jazykem, postupně u ní dochází k oslabování této její suprasegmentální charakteristiky.

Segmenty ve zkoumaném materiálu jsou jedno- až osmislabičné. Více než třetina segmentů (34,9 %) je tvořena dvěma slabikami. Dvoj-, troj- a čtyřslabičné segmenty společně pokrývají více než 85 % analyzovaného vzorku.

Na základě počtu arzí se v korpusu nachází segmenty jednoiktové, dvojičtové a trojičtové. Jednoiktové segmenty zaujímají 65,8 % zkoumaného vzorku, třetina segmentů se vyznačuje dvěma ičtovými slabikami. Jako dominantní se profilují dvojslabičné segmenty s jednou arzí, trojslabičné segmenty s jednou arzí a čtyřslabičné segmenty se dvěma arzemi. Tyto tři typy segmentů společně pokrývají 73,5 % zkoumaných cvičení.

Analýza rytmických sledů segmentů ukázala, že u dvojslabičných segmentů převládají s 63,0 % segmenty tvořené descendentním sledem. U trojslabičných segmentů je více než polovina segmentů (56,3 %) tvořena descendentním sledem, více než čtvrtinu (26,6 %) trojslabičných segmentů zaujímají dvojičtové akronymické sledy. V rámci čtyřslabičných segmentů dominují s 54,0 % dvojičtové akronymické struktury, u pětiny čtyřslabičných segmentů se vyskytuje dvojičtová kombinace dvou descendentních sledů. Více než polovina (51,6 %) pětislabičných segmentů je tvořena dvojičtovými

akronymickými strukturami. Dvěma descendentními sledy je tvořena téměř čtvrtina pětislabičných segmentů. Šesti- a víceslabičné segmenty se ve zkoumaném vzorku vyskytují pouze osmkrát. V pěti případech se jedná o trojiktovou akronymii.

Z celkového hodnocení rytmických sledů vyplývá, že téměř polovina všech segmentů je descendentní povahy. Více než 60 % všech jednoiktových segmentů je tvořeno descendencí. Čtvrtina všech analyzovaných segmentů se vyznačuje akronymickou strukturou, se 143 výskyty je pak nejproduktivnější dvojiktová akronymie s iktem na poslední a první slabice, která v rámci všech akronymických struktur pokrývá téměř 75 %. Téměř pětina segmentů je ascendentní povahy. Nejproduktivnějším rytmickým sledem ascendentního typu je s celkovým počtem 116 výskytů jednoiktový ascendentní sled. Segmenty se třemi nejčastějšími typy rytmických sledů (jednoiktová descendance jako celek, dvojiktová akronymie jako celek a jednoiktová ascendance jako celek) zaujímají 65,1 % analyzovaného korpusu. Šesti- a víceslabičné segmenty tvoří pouze 1,0 % všech segmentů analyzovaných cvičení a závěry vyplývající z analýzy jejich rytmických sledů nemohou být zobecněny.

Ve zkoumaném vzorku se nachází kóla tvořená jedním až pěti segmenty. Více než polovina kól je jednosegmentálních, třetina kól je tvořena dvěma segmenty. V korpusu bylo identifikováno 962 sledů, jeden kólon je v průměru tvořen 2,1 sledy.

Analýza pozice typů rytmických sledů v rámci kól udává, že z celkového počtu 145 jednoiktových ascendentních segmentů jsou téměř dvě třetiny těchto segmentů v pozici na konci kóla a 34,5 % v pozici na začátku nebo uvnitř kóla. U jednoiktových descendentních segmentů s 55,1 % naopak převládají segmenty v pozici na začátku či uvnitř kóla. Více než tři čtvrtiny dvojiktových akronymických segmentů se nachází v pozici na konci kóla.

Při analýze rytmického uspořádání kól byla jednotlivá kóla rozdělena do čtyř typů. Nejproduktivnějším typem kól jsou s 48,2 % ta, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Více než třetina všech kól je tvořena jedním sledem.

Kóla tvořená jedním sledem jsou ve 38,1 % případů descendentní povahy, ve 22,0 % případů mají akronymickou strukturu a v 17,1 % ascendentní rytmus. V tomto typu kól je rovněž započítáno 39 lichých slabik. U kól, u nichž nedochází k přímému sousedství arzí, dominuje typ rytmického sledu s opakujícími se descendentními sledy,

zaujímající třetinu tohoto typu kól. Pětina je tvořena kóly s jednoduchou akronymickou strukturou a 23,4 % kól má akronymickou strukturu s opakujícími se descendními sledy. Nejfrekventovanějšími vzorci u kól s bezprostředním sousedstvím arzí jsou s 28,2 % kombinace dvou akronymických struktur. Více než čtvrtinu zaujímá kombinace akronymické struktury a descendního sledu. Kól s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí, je v korpusu pouhých 6,9 %. Polovina těchto kól je tvořena kombinací akronymické struktury a descendního sledu, více než pětina tohoto typu kól je tvořena kombinací ascendentního a descendního sledu.

Tato bakalářská diplomová práce navazuje na dlouholetý výzkum problematiky prozodických rysů čínštiny prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc. a jeho studentů. Prozodická analýza napomáhá k lepšímu porozumění realizace zvukové stránky moderního čínského jazyka. Vzhledem k omezenému rozsahu dat provedené analýzy by k verifikaci výsledků byla nutná rozsáhlejší a komplexnější analýza s větším množstvím vstupních dat. Přestože jsou nahrávky realizovány rodilou mluvčí jazykového standardu, pekingštiny, a jedná se tedy o interpretaci standardní, výsledky analýzy mohou být zkresleny také řadou značně individuálních, variabilních, vnějších i vnitřních faktorů působících na mluvčí v době vzniku nahrávky.

V závěrečné tabulce č. 14 (Protokol analýzy) jsou prezentovány výsledky analýzy lineárního členění korpusu, typologie rytmického průběhů segmentů a kombinace rytmických sledů v rámci kól.

PROTOKOL ANALÝZY			
rozsah (cvičení Úvod 67):	50, 51, 52	počet segmentů:	776
počet vět:	163	počet sledů:	962
počet kól:	461	počet slabik:	2 304
PROMINENCE SLABIK			
zdůrazněně tónické (51), plně tónické iktové (818), plně tónické neiktové (206), oslabeně tónické iktové (181), oslabeně tónické neiktové (194), atónické (854)			
SEGMENTY			
jednoslabičné jednoiktové (39)			
dvojslabičné jednoiktové (271): AS (100), DE (171)			
trojslabičné (222): jednoiktové (163): DE (68), pDE (57), AS (16), ASe (22) dvojiktové AKR (59)			
čtyřslabičné (174): jednoiktové (38): ASe (7), DE (8), pDE (21), AS+DE (2) dvojiktové (136): AKR (74), AKRe (5), pAKR (15), DE+DE (36), AS+AS (6)			
pětislabičné (62): dvojiktové (58): DE+DE (15), pDE+DE (5), AKR (9), AKRe (9), pAKR (7), pAKRe (7), AS+AS (2), AS+DE (4) trojiktové AKR (4)			
šesti- a víceslabičné (8): dvojiktové (3): DE+DE (1), pDE+DE (1), AKR (1) trojiktové (5): AKR (3), AKRe (1), pAKRe (1)			
KÓLA			
počet segmentů: jeden (234), dva (153), tři (62), čtyři (10), pět (2)			
tvořena jednou slabikou (38)			
tvořena jedním sledem (130): AKR (37), DE (64), AS (29)			
tvořena dvěma a více sledy (293):			
a) <i>bez sousedství arzí</i> (222): AKR (57), AKR s opakujícím se DE (52), AKR s opakujícím se AS (19), AKR s opakujícím se AS i DE (6), opakující se DE (75), opakující se AS (11), ostatní (2)			
b) <i>sousedství arzí</i> (39; rozděleno podle místa, kde dochází ke kontaktu, AS i DE se mohou opakovat): dvě AKR za sebou (11), AS a AKR (9), AKR a DE (10), AS a DE (7), ostatní (2)			
c) <i>atonická slabika mezi dvěma arzemi</i> (32): odděluje AS a AKR (5), AKR a DE (16), dvě AKR za sebou (4), AS a DE (7)			
Použité zkratky:			
AKR = akronymická struktura; AS = ascendentní sled; DE = descendentní sled; p = předklonka; e = příklonka			

Tabulka č. 14: Protokol analýzy

Resumé

The aim of this bachelor thesis is a prosodic analysis of the exercises 50 – 52 from the textbook *Úvod do hovorové čínštiny II (Introduction to Spoken Chinese II)*, written by Oldřich Švarný (1920 – 2011). These exercises are recorded by a native speaker of Beijngese, pronunciation standard of modern Chinese. Main terms crucial for understanding the analytical part are defined in the theoretical part of this thesis. Relevant recordings are transcribed into prosodic transcription and divided into sentences, colons and segments. Rhythmic characteristics of segments are identified as acronymic, ascending, descending, etc. Position of rhythmic sequences and patterns of rhythmic characteristics in colons is identified.

Summary of the main findings: The exercises consists of 163 sentences, 461 colons, 776 segments and 2 304 syllables. The two-syllable segments are the most productive within the segmets. The most frequent rhythm is one-stress descending rhythm. Colons are mostly mono-segmental. The most productive type of colons is colon without direct contact of stress between two syllables. The most prominent pattern in this category is a rhythmic sequence of repetitive descending rhythms.

Key words: suprasegmental phonology, Modern Chinese, Beijngese, linear segmentation, prosodic transcription, rhythmical features

Seznam použité literatury

POSPĚCHOVÁ, Zuzana. Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, ss. 93 – 103.

SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmické členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1–50). *Dálný východ*. 2016, roč. 6, č. 2, ss. 64 – 82.

SLIVONÍKOVÁ, Barbora, Grycová Michaela a Kristýna Pavlačková: Charakteristika descendentních sledů v UČK. *Dálný východ* 2016, 2, ss. 51 – 63.

ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher: *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc 2014. 163 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 251 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: *Úvod do hovorové čínštiny II*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1967. 606 s.

TŘÍSKOVÁ, Hana: Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový Orient* 2011a, 4, ss. 45 – 50.

TŘÍSKOVÁ, Hana: Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. *Nový Orient* 2011b, 66, 3, ss. 40 – 43.

UHER, David a Tereza Slaměnková: Prozodická analýza monologu. *Dálný východ* 2015, 2, ss. 104 – 115.

Seznam příloh

Na přiloženém CD se nachází nahrávky cvičení 50 – 52 druhého dílu učebnice *Úvod do hovorové čínštiny* a soubor s provedenou analýzou kól a segmentů.